

APERITIFF

#07 JOI | 15 IUNIE | 2023

14 — 15 ENGLISH PAGES

NUCLEAR

Publicație oficială a TIFF ISSN 2784-3815 ISSN - L 2784 - 3149

Cu un acces fără precedent la industria nucleară, noul film al lui Oliver Stone, *Nuclear*, care va fi proiectat astăzi la TIFF.22 în prezența regizorului american, explorează posibilitatea umanității de a depăși problemele provocate de schimbările climatice pentru a ajunge la un viitor mai sustenabil prin puterea energiei nucleare.

▶
3

▶ **Focus nordic**
4 Publicul va descoperi o cinematografie fabuloasă, preocupată și de ea, și de spectator în egală măsură.

▶ **Tigru**
7 În primul său lungmetraj, regizorul Andrei Tănase explorează furia feminină la granița dintre uman și animalic.

▶ **Încă două lozuri**
9 Mult așteptata peliculă va rula în premieră mondială la TIFF.22, în prezența protagoniștilor și a regizorului Paul Negoescu.

Tangerine Dream, pentru prima dată în România

Pionierii muzicii electronice, Tangerine Dream, concertează pentru prima dată în România, în cadrul TIFF, pe 15 iunie, la Casa de Cultură a Studenților, de la 21:00.

Sophia Blaga

Originară din Germania, renumita trupă deține 7 nominalizări la Grammy Awards și a compus o multitudine de coloane sonore, inclusiv pentru serialul *Stranger Things* și pentru faimosul joc video *Grand Theft Auto*.

Înființată în 1974 de Edgar Froese, Tangerine Dream a lansat peste 100 de albume în ultimii 50 de ani și a produs peste 60 coloane sonore de film. Formația s-a evidențiat în 1974 prin stilul său aparte, care este descris drept Kosmische Musik (rock experimental), adică cu piese lungi, structuri unice, astfel creând noi dimensiuni în sunet și conturând genul muzicii electronice. Printre coloanele sonore de film produse de către legendara formație se numără *Legend* (1985) al lui Ridley Scott, thrillerul *Sorcerer* (1977) al lui William Friedkin și filmul neo-noir *Thief* (1981) al lui Michael Mann.

În urma mai multor schimbări din punct de vedere al compoziției trupei,

numele celor trei membri actuali sunt Thorsten Quaeschning, Hoshiko Yamane și Paul Frick. Cel mai recent album al lui Tangerine Dream este intitulat *The Sessions Box Set: United Kingdom & Ireland* și constă într-o ediție limitată de 8 CD-uri într-o copertă de carton, o broșură de 20 de pagini și 10 fotografii separate ale trupei. Ediția conține 8 ore de sesiuni live ale unor melodii neîmpărțite publicului până la acel moment, așadar, ultimul album este un deliciu pentru fanii TG.

Concert Silent Strike x Lucia x Muse Quartet

15 iunie · 19:00 · Muzeul de Artă

IQOS x TIFF.22

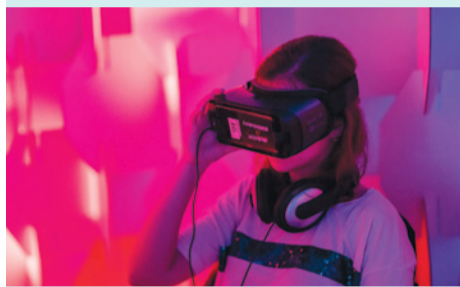
IQOS nu este lipsit de riscuri. Eliberează nicotină, care provoacă dependență. IQOS este destinat exclusiv adulților.

TIFF Lounge

Pe 15 iunie, de la 15:30, găzduim lansările cărților *Post/neoistoria filmului românesc (și nu numai) în mono-dialoguri critice* (via Facebook & Extra-Fb.), Vol. 3, de Valerian Sava și *Metafizică și concret în Arta Actorului*, de Emanuel Pârțu.

De la 16:00, tot la TIFF Lounge, urmează o discuție cu actrița Rodica Lazăr, moderată de Cristi Grindean, marca InspiraTIFF. Iar la 17:00 continuăm TIFF Talks în prezența Norei Iuga (scriitoare) și a Carlei Teaha (regizoare), o discuție intitulată "De ce mă cheamă Nora, când cerul meu e senin", moderată de Mihnea Măruță.

Dans contemporan prin ochelarii VR

Fundația Art Production, cu sprijinul JTI, prezintă TrioMix, un spectacol de dans virtual, de Gigi Căciuleanu și regizat de Andy Lupu, la Casa de Cultură a Studenților. Experiența de spectacol este realizată prin intermediul ochelariilor VR, durează doar 8 minute și va fi deschisă publicului până la finalul festivalului și a ultimei proiecții de film, duminică, 18 iunie.

Interpretat de Lelia Marcu-Vladu, Ana-Maria Iacob și Bogdan Iacob, TrioMix invită spectatorul să ia parte la un mod diferit de a experimenta un spectacol de dans contemporan. Privitorului îi este promisă intimitate deplină cu personajele, ajungând să ia parte la povestea acestora, într-un mediu imersiv și seducător.

Premiul publicului. TIFF.22

COMPETIȚIE

Carbon	4.92
Noemi zice da / Noémie Says Yes	4.47
Viza de intrare / Upon Entry	4.44
Dinastia dulce / The Cake Dynasty	4.09
Hit / Banger.	3.96
Mangal / Charcoal	3.93
Barbarii / The Barbarians	3.85
Fiica mâniei / Daughter of Rage	3.73
În familie / Family Time	3.51
Unchiul / The Uncle	3.31

BAROMETRU GENERAL

Carbon	4.92
12 oameni furioși / 12 Angry Men	4.90
De ce mă cheamă Nora, când cerul meu e senin	4.87
Visul / The Dream	4.78
Actorul / The Actor	4.72
Balena / The Whale	4.71
Rheingold	4.66
Lăsați râul să curgă / Let the River Flow	4.66
Vârfuri și abisuri / Heights and Depths	4.65
Să înceapă dansul / Let The Dance Begin	4.63

VÂNZAREA BILETELOR

ON-LINE, începând din 29 mai pe tiff.eventbook.ro și prin aplicația mobilă a festivalului, **TIFF Official APP**. Biletele cumpărate prin sistemul on-line sau direct prin aplicație se supun aceluiași reguli prezentate în politica oficială de bilete a festivalului.

DE LA CASIERIILE TIFF, începând de luni, 5 iunie 2023:
Cinema FLORIN PIERSCIC, Piața Mihai Viteazul, nr. 11
Cinema VICTORIA, B-dul Eroilor, nr. 51
Piața Unirii

iar din 9 iunie în **Cinema ARTA**, str. Universității, nr. 3, programul casierilor fiind următorul:
Luni, 5 iunie – joi, 8 iunie: 11:00 – 19:00;
Vineri, 9 iunie – duminică, 18 iunie: 09:00 – 23:00.

ATENȚIE! Recomandăm procurarea biletelor online. Vor exista doar cinci puncte de vânzare a biletelor, la Cinema Florin Piersic, Cinema Victoria, Cinema Arta și în Piața Unirii, ce vor fi deschise pe toată perioada de desfășurare a festivalului, conform programului de mai sus.

Toți posesorii de acreditări trebuie să își procure bilete cu valoare zero de la casierile festivalului sau de pe tiff.eventbook.ro.

PREȚURILE BILETELOR

• **Bilet de intrare unic** (valabil pentru o singură proiecție) pentru toate categoriile de spectatori: 25 lei.
• **Bilet matineu** (valabil pentru proiecțiile din intervalul orar 09.00 – 14.00): 20 lei

BILETE CU PREȚ SPECIAL

• **Bilet pentru proiecțiile în aer liber**: 20 lei / • **Bilet pentru proiecțiile din cadrul EducaTIFF**: 20 lei / • **Bilet Cinema Mini-Cini**: 20 lei / • **Bilet proiecțiile de la Cinema Mărăști și Cinema Dacia**: 20 lei / • **Bilet Gala de deschidere**: 50 lei* / • **Bilet Ceremonia de decernare a premiilor**: 50 lei* / • **Bilet Concerte, cine-concerte**: 40 lei*, excepție Muzeul de Artă: 30 lei* / • **Bilet Concert Jay Jay Johanson & proiecție Ce mașinărie fantastică**: 50 lei* / • **Bilet Concert Tangerine Dream**: 75 lei*, după 10.05: 100 lei* / • **Bilet proiecția maraton Kingdom Exodus**: 40 lei* / • **Bilet proiecția specială „Strălucire”, în prezența actorului Geoffrey Rush**: 40* lei / • **Bilet proiecțiile „Nuclear” și „Născuți asadini” în prezența lui Oliver Stone**: 40* lei / • **Bilet TIFF Picnic: proiecție Vulturii din Țaga și concert Nightlosers & Trio Ardealul**: 50 lei* / • **Bilet evenimentul special OCS 25: Proiecție film documentar & concert unplugged Omul cu Șobolani**: 40* lei / • **Bilet evenimentele Film Food**: 250 lei*

POLITICA DE ACCES

Accesul la eveniment se face prin scanarea biletului, fie printat, fie în format electronic, de pe dispozitivele mobile. Accesul este posibil doar pe baza unui bilet valabil la proiecția respectivă (exceptând copiii sub 3 ani, care nu ocupă un loc individual).

Cu 5 minute înaintea începerii oricărei proiecții, se va permite intrarea în sală a deținătorilor de acreditări TIFF care nu au reușit să își procure BILETE DE INTRARE, cu condiția să existe locuri libere în sală.

Locurile în sală sunt garantate până cu 5 minute înainte de începerea proiecției. De asemenea, **după începerea proiecției, accesul în sală este interzis!** Locurile nu sunt alocate și sunt disponibile la alegerea spectatorului.

Filmele din cadrul festivalului pot conține scene de sex, violență sau limbaj licențios, așadar vă recomandăm să verificați descrierea acestora din programul oficial înainte de a cumpăra biletele.

Accesul cu animale de companie nu este permis în incinta sălilor de cinema.

Consumul de băuturi și produse alimentare din exterior este interzis.

ÎN CAZ DE PLOAIE

Biletele cumpărate pentru proiecțiile care se mută în interior își păstrează valabilitatea.

- Proiecția zilnică a filmului din **PIAȚA UNIRII OPEN AIR, ora 21.45**, va avea loc în aceeași seară la **Casa de Cultură a Studenților, începând cu ora 23.00.**
- Proiecția zilnică a filmului din **IULIUS PARC OPEN AIR** va avea loc în aceeași seară la **Cinema Mărăști, începând cu ora 22.30.**
- Proiecția zilnică a filmului de la **UBB OPEN AIR, ora 22.00**, va avea loc în aceeași seară la **Cercul Militar, începând cu ora 23.00.**

ANULARE BILETE ȘI RAMBURSARE BANI

Biletele achiziționate nu pot fi anulate sau schimbate. Se returnează contravaloarea biletelor doar în cazul în care proiecția este anulată în avans din motive tehnice, condiții meteorologice nefavorabile sau alte cazuri de forță majoră. Urmăriți site-ul oficial al festivalului tiff.ro, respectiv tiff.eventbook.ro pentru informații referitoare la reprogramarea proiecțiilor. Contravaloarea biletelor nu se returnează în situația în care condițiile meteo se deteriorează după începerea proiecției. De asemenea, nu se returnează contravaloarea biletelor nefolosite din pachetul de abonamente.

APERITIFF

Redactor-șef: Codruța Simina	Juniors: Maria Cristiana Nițu Arabella Cumpănă Andrea Marton Ilie Bălan Bogdan-Andrei Lungu Șerban Mark-Pop
Editors: Anca Grădinaru Oana Balaci Emily Noeovich Ruxandra Predescu Sophia Blaga Crăița Nanu Ariana Ion Laurențiu Paraschiv Ion Indolean Andrei Micuța	Graphic design: Carmen Gociu Mihaela Vas Gabi Bora
	Tipărit la: Garamond

Proiect cultural finanțat de Ministerul Culturii

Proiect realizat cu sprijinul Primăriei și Consiliului Local Cluj-Napoca

► CLOSE-UP OLIVER STONE ◀

Nuclear

Ariana-Ștefania Ion

E timpul să ne uităm din nou la energia nucleară. În prezența regizorului Oliver Stone, traversăm istoricul energiei nucleare de la origini, la isteria maselor, iar acum la potențialul său de a ne ajuta să ne salvăm de la extincție.

Cu un acces fără precedent la industria nucleară din Franța, Rusia și Statele Unite, *Nuclear* explorează posibilitatea noastră de a depăși provocările schimbărilor climatice și sărăcia energetică pentru a ajunge la un viitor mai sustenabil prin puterea energiei nucleare.

Filme și seriale despre dezastru nucleare, dar mai ales evenimentele istorice care le-au inspirat producția, au dus la instalarea unei frici generale. Publicul a votat de nenumărate ori închiderea centralelor nucleare în jurul lumii, iar documentarul sugerează să mai aruncăm o privire asupra lucrului de care ne temem cel mai mult, pentru că ne poate salva. Dilema este explicată simplu: ne aflăm pe un pod pe care urmează să treacă un tren, așa că fugim spre capătul celălalt cât de repede putem, dar trenul este mai rapid decât noi. Singurele variante sunt fie să renunțăm să mai alergăm, fie să sărim în apă. Energia nucleară este apa, și fie că noi o alegem pentru a ne salva sau nu, trenul ne va prinde din urmă. Și dacă vă sună cunoscut, este o analogie la scena din *Stand by Me* (1986).

Adevărul este că în ultimii ani am investit așa de multe resurse în energie regenerabilă și, cu toate acestea, ardem mai mult combustibil fosil ca niciodată, explică documentarul. O lecție despre știință, inginerie, viziune și dragoste față de singura noastră casă, *Nuclear* este o producție curajoasă, care abordează o problemă despre care ne-am săturat să mai auzim, dar care e necesar să fie rezolvată. Bazat pe cartea *A Bright Future*, de Joshua S. Goldstein și Staffan A. Qvist, documentarul atrage atenția privitorilor vestici asupra inegalităților rezultate din schimbările climatice declan-

șate de lăcomia țărilor bogate. Suntem puși în fața unor realități incomode, care ne lasă regretând că nu am făcut mai mult.

Totuși, nu este prea târziu. Ca orice film american de succes, finalul poate fi unul fericit dacă lăsăm energia nucleară să ne servească nevoile, în loc să ne alimenteze doar fricile. Bazat în totalitate pe fapte științifice, documentarul reprezintă un prim manual dintr-o serie de bune practici după care trebuie să ne ghidăm.

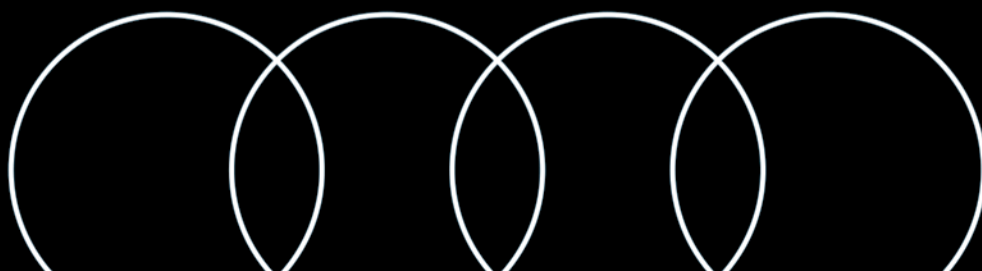
► Joi, 15 Iunie, ora 20:30 /
Cinema Florin Piersic ◀

AUTOWORLD AUDI

Calea Turzii 249

0264 502 600

autoworld.ro

Focus nordic concentrat

Focusul Norvegia s-a născut în câteva luni intense de viziuni a peste 100 de filme din cele cinci țări. Am căutat și văzut tot ce era nou. La primul lui draft, focusul avea un *short list* enorm.

de Crăița Nanu

Sunt titluri la care încă îmi stă mîntea și regret că nu a fost spațiu să le dau mai departe publicului. Per total, a fost o senzație interesantă de sănătate, claritate și curaj în filmele nordice. Am văzut toate genurile, atât hibridizate, cât și în formă clasică, atât cu *production value* copleșitoare, cât și filme făcute *guerrilla-style*, pe prietenie, fără bani. Am descoperit o cinematografie preocupată și de ea și de spectator în egală măsură, ceea ce mi s-a părut fabulos. O categorie aparte a fost cea a filmelor cu happy end. Nu cred că am văzut în viața mea atâtea happy end-uri ca la nordici. Nu aduse din condei, ci muncite și surprinzătoare, care atunci când vin simți că ai alergat un maraton și le meriți. Chiar dacă nu mereu happy-ul din final este cel la care te aștepti sau pe care ți-l dorești.

Finalmente, fiecare țară a primit cinci titluri. Unele au gravitat, datorită lui Mihai Chirilov, și către competițiile festivalului, dar privind fiecare țară în parte, am încercat să creionez un portret actual de ofertă cinematografică prin titluri diverse stilistic și tematic, plus câte un titlu vechi, o necesară săritură în timp într-un punct în care regulile erau altele, alții erau ochii.

În Suedia am adus înapoi pe ecran *Triunghiul tristeții*, pentru că duelul de citate în urma căruia un rus beat „fură” nava și se autoproclamă căpitan merită văzut de cât mai multă lume, poate-poate înțelegem ceva. S-au adăugat trei debuturi din trei emisfere complet diferite: amețitorul hi-

Mi-e silă de mine

brid 100 de anotimpuri (se mai vede astăzi, la Arta) în care regizorul se joacă pe sine însuși atât de spectaculos încât titlul a fost urcat rapid în competiția de documentare. Documentarul *Ce mașinărie fantastică*, incursiunea antrenantă în istoria camerei de filmat: de la ce spunea regele, până la viitorul, cu posibilități la fel de infinite ca universul. Spectacolul ar fi trebuit să răsune la Bonțida dacă nu ploua, dar va mai putea fi văzut o dată sub cerul liber, sâmbătă la Muzeul de artă. *Dogborn*, despre alegeri

difficile într-un cuplu de gemeni, sora fiind jucată de o cântăreață locală de rap la primul ei rol vreodată în film, cu o energie ce sparge ecranul. Apoi *Hypermoon*, cel mai recent documentar al regizoarei Mia Enberg care a încântat prin curaj, deschidere și o stilistică ce frizează cu poezia în imagini. Iar istoria s-a văzut abțiguit, în pandant cu *Triunghiul...*, pe acorduri de cine-con-

Scrisoare de la Helga

**AQUA
CARPÁTICA**

flavours

- ✦ Apă minerală naturală
- ✦ Arome naturale

- ✦ Fără zahăr adăugat
- ✦ Fără gluten

Triunghiul tristeții

cert cu artiști islandezi ce au compus și interpretat pe parcursul proiecției *Căruța fantomă*.

Apolonia, *Apolonia* a urcat în topul Danemarca, nu atât datorită premiului de la IDFA, cât pentru acea întorsătură de situație și registru ce transformă un simplu documentar portret într-o declarație de dragoste pentru artiștii de toate felurile. În rest, a fost pe zbântuială de diverse feluri: de epocă rasistă în *Imperiul*, de culori și smuciri emoțional-etnic-culinare în *Dinastia dulce*, de părinți adorabil infantilizați, pe ritm de Mama Loo, de o regizoare căreia i s-a pus pata să-i arate cu degetul, atât nouă cât și copiilor lor în *Mame și tați*. Plus exercițiul minimalist de disecție de cuplu în *În oglindă*, un debut ce îmbină zona crepusculară cu filmul-terapie. Cireașa de pe tort fiind un film-stare, debutul lui Lars von Trier, din care se vede dureros de clar că de la bun început existau semnele a ce va urma.

Pentru Norvegia am păstrat la rece de la Cannes *Mi-e silă de mine*, pentru povestea care nu se ferește să meargă până la capătul capătului, dar în principal pentru Kristine Kujath Thorp actriță extrem de versatilă, pe care am văzut-o în multe titluri ce n-au ajuns în focus, și al cărei nume mă aștept să îl reținem bine de tot curând. Două titluri mari au urmat, de neevitat, ambele imprimate adânc în conștiința locală: *Lăsați râul*

să curgă, o poveste despre populația indigenă Sami și *Munch* complexul portret al pictorului, ce a deschis festivalul de la Rotterdam. Debutul *Ultima primăvară*, despre jurnalul unei tinere care simte enorm și nu reușește să conțină aste, l-am ales pentru că se imprimă pe retină și acolo rămâne (se mai vede vineri la Sapienia). La fel și minunea *Stare de fapt*, filmul cel delicat, frumos ca Norvegia lui Wes Anderson dacă ar fi fost să fie, cu un final ce a emoționat o sală întregă într-o dimineață la cinema Victoria. Horrorul emblematic *Lacul fantomelor* a fost alegerea naturală. Trecutul ne influențează prezentul, că vrem sau nu asta.

Islanda este prezentă în toată superbitatea ei. Confort nordic o arată, desigur, pe furtună de zăpadă. Dar nici nu s-ar fi pretat altceva pentru dementa aventură a unor anxioși blocați acolo între două zboruri cu avionul, lucrul de care le este cel mai frică pe lume. *La drum cu mama* și *Scrisoare de la Helga* abundă de cadre largi, amețitoare. *Mama...* este alb-negru, un road trip comic visător prin fiorduri, pe lumină de crepuscul. *Helga* abundă de culori naturale, irezistibile ca iubirea care țâșnește din film. Iar *Mannvirki*, veritabilă instalație de artă pe ecran sub forma unei clădiri, imens

organism care respiră rugină și picură ulei printr-o inimă de om atârnată înăuntru, răsună cu întrebări acute azi: cât dăm naturii de fapt? ce luăm în schimb? Tot despre natura umană, de data asta în forma ei cea mai perversă este *Povestea unei crime*, un film cult impecabil ca realizare și grad de inconfortabilitate.

Iar din Finlanda am ales dragostea. *Marinarul meu iubit*, o poveste despre cum oricine pe

Marea Lovitură

lumea asta are dreptul să fie iubit, lucru mai rar prezentat cu atât de multă empatie. În *familie*, un debut ce a sărit de la Berlin direct în focus și-n competiție concomitent, despre ce iubirile și aparențele din mijlocul unei familii unite. Patru mici adulți, o comedie de moravuri care se ia foarte în serios când își propune ca rezolvare poliamoră. *Marea Lovitură*, un heist movie gone wrong ce are în centru o familie unită, dar incredibil de disfuncțională, de la care nu îți poți lua ochii în ciuda mirosului de alcool și vomă. *Comparimentul 6*, adus finalmente la TIFF, o emoționantă poveste de dragoste și acceptare pe timpul unei superbe călătorii cu trenul prin Rusia. (se mai vede vineri în Florești) Și n-am rezistat la naturalismul traumatizant de dur din *Pământul* e un cântec păcătos, un film ce va rămâne o mostră a cinematografiei finlandeze. De gustat doar de curajoși, musai non-vegetarieni, vineri, la Sapienia. ■

Dani Sărăcuț: „Planeta albastră e un film despre umanitate, e autentic și are mult umor”

Aflat la debut în lungmetraj, Dani Sărăcuț ne propune povestea unor prieteni legați de pasiunea pentru muzică; ei hotărăsc să reînființeze o trupă și să realizeze videoclipul primei lor piese originale, intitulate *Planeta albastră*.

Ion Indolean

■ INTEROGATIFF

Trebuie să recunosc că m-a bucurat selecția filmului în competiția ZFR, pentru că îl cunosc pe Dani încă de când era în liceu și mereu m-a fascinat pasiunea lui molipsitoare pentru film și imagine. I-am urmărit cu interes dezvoltarea, de la un adolescent dornic să absoarbă la un tânăr care își păstrează nealterată setea de a învăța în fiecare zi ceva nou.

Filmul tău se vede în premieră mondială la TIFF. Cât ai lucrat la el și cum ți-ai găsit acest subiect inedit?

Am lucrat la film timp de trei ani și jumătate. Întotdeauna m-au interesat poveștile din jurul meu, iar în acest sens cred că prietenia veche dintre tatăl meu și domnul Joska, protagonistul filmului, a reprezentat un punct de plecare pentru acest proiect. Amândoi sunt pasionați de muzică din tinerețe, doar că din motive financiare sau alte conjuncturi, niciunul nu a putut să continue cu

această pasiune. Pot spune că nu eu am găsit subiectul, ci mai degrabă el m-a găsit pe mine, la propriu. Totul a început în 2019, în momentul în care domnul Joska mi-a bătut la ușă, cu chitara în mână, cu rugămintea de a-l ajuta să-i filmez un videoclip. Cu toate că îl refuzasem cu un an înainte, am decis de

această dată să accept, fiind un bun prilej de a-mi căuta un subiect pentru filmul de disertație. După primele zile de filmare, în care i-am cunoscut și pe ceilalți, mi-am dat seama că mai e mult de săpat în această poveste, așa că am început să urmăresc și celelalte personaje mai în profunzime.

Și ai dezvoltat o relație mai apropiată cu vreunul dintre ei?

Cel mai tare m-am apropiat de nenea Joska, dat fiind faptul că ne cunoaștem de când eram mic copil, de când obișnuiam să îl vizitez împreună cu tatăl meu. Cât despre celelalte personaje, am reușit să ne împrietenim cu fiecare zi de filmare, încât după foarte scurt timp am fost considerat membru al trupei. Drept dovadă, domnul Joska mi-a printat un tricou pe care scria numele meu și funcția „Camero-sunetist”.

Cum i-ai descrie pe cei 5 membri ai trupei și ce reprezintă ei pentru tine?

I-aș descrie pe membrii trupei Dio Family ca fiind foarte perseverenți, muncitori și umani. Consider că dincolo de pasiunea pentru muzică, ceea ce îi unește este bunul simț și setea de viață. Pentru mine aceștia reprezintă o sursă de inspirație. De la ei am învățat că uneori e bine să mai fii și încăpățânat. În fond, indiferent că e film, muzică sau alte hobby-uri, important e să nu renunți niciodată la ele.

De ce ar trebui să vedem *Planeta albastră*? Ar trebui să vezi *Planeta albastră* pentru a cunoaște niște oameni simpli și auten-

tici care nu renunță cu niciun preț la pasiunea lor pentru muzică. E un film despre umanitate, e autentic și are mult umor.

Ai putea să ne povestești o întâmplare amuzantă de la filmări?

Una din cele mai amuzante faze a fost când eram cu nenea Joska, cu taxiul, prin niște sate din împrejurimea Clujului, să lipim niște afișe pe stâlpi. La un moment dat îl văd că scoate din bord niște afișe pline de zeamă de clementine, de care erau lipite și actele mașinii, inclusiv autorizația de taxi. Nu o să uit niciodată reacția acestuia, ironic: „ești bun, Joska, ești buun... îi zeamă de clementine, am uitat-o în bord”.

Tu ești clujean. Cum te-a influențat prezența TIFF în cariera ta și, eventual, în alegerea meseriei de regizor?

Am cunoscut festivalul the hard way. Prima mea interacțiune cu TIFF a fost în 2013 când am fost voluntar la cărat mese și scaune. Cred că multă lume începe așa și asta mă face acum să apreciez și mai mult să fiu invitat aici ca regizor, pe propriile forțe. Sper că experiența mea îi poate influența și pe alți tineri care visează să se afirme într-o zi și aș vrea să îi îndemn să nu se dea niciodată bătăuți. ■

CAII DE LA LETEA
PRINCEPS

► ZILELE FILMULUI ROMÂNESC ◄

Planeta albastră

Ion Indolean

Se fac puține filme la Cluj și știu din proprie experiență prin ce greutăți trebuie să treci atunci când te înhami la un lungmetraj independent, guerilla-style. Nu ai nici o siguranță că îl vei termina și trebuie să apelezi la bunăvoința multora – ajungi să lași în urmă, puțin câte puțin, o bucată mare din suflet. Apoi, dacă ai reușit să îl finalizezi, rămâne hopul acceptării lui la festivaluri. Realizat aproape în totalitate la nivel local, *Planeta albastră* spune povestea a cinci vechi prieteni care încearcă să își reînființeze trupa muzicală din tinerețe și să filmeze primul videoclip. Lipsa banilor, a timpului liber, oboseala, eșecurile sunt la tot pasul, dar nimic nu îi deturneză, pentru că simt că dacă se dau bătăuți vor pierde și lupta cu propria existență. Pasiunea lor e ce îi ține în priză, ce îi face să se deconecteze, printre picături, de la munci grele: taximetrist, zugrav, brutar, asistent medical.

Documentarul realizat de Dani Sărăcuț și produs de Eugen Kelemen îi urmă-

rește acasă, la lucru și în studioul improvizat unde scapă de toate problemele și devin alți oameni. Ce se distinge e stilul realismului social de proveniență britanică, caracterizat printr-o apropiere naturală de subiect și de o prezentare frustrată, deloc înfrumusețată, a situației. Este un stil reprezentativ pentru zonele defavorizate ale comunităților, acolo unde oamenii trăiesc greu și nu au siguranța zilei de mâine. O lume prea puțin reprezentată în mod autentic, o lume pe care mulți regizori o exploatează fără o afecțiune reală. Cu atât mai laudabil e acest demers cu cât ne propune, în mod echilibrat și empatic, să îi vedem pe cei cinci prieteni așa cum sunt, înlăturând perdeaua estetizată a oricărei forme de idealizare a adevărului.

► **Joi, 15 iunie, 22:00 /**
UBB Open Air ◄

► **Vineri, 16 iunie, 10:00 /**
Cinema ARTA ◄

► SUPERNOVA ◀

Dacă vrei să știi cine sunt, întreabă-mă cine nu sunt

Crăița Nanu

Cine nu sunt... este portretul a două persoane intersex. Una este activistul Dimakatso, care se recomandă ca ei. S-a născut cu organe masculine și feminine, niciunul dezvoltat complet și sexul i-a fost decis de

doctori, care l-au operat și i-au înlăturat sau ascuns penisul. Sharon Rose a fost finalistă la concursul de frumusețe Miss Africa și în prezent este consultantă de marketing. A aflat târziu că are ambii cromozomi și

asta este motivul pentru care corpul ei nu poate duce o sarcină. Imaginea ei de femeie perfectă ascunde total adevărul genetic iar asta o face să se chestioneze acolo unde, aparent, nu există loc de vreo întrebare.

„Am fost întotdeauna atrasă de poveștile și personajele care se încadrează cumva în afara normei - care provoacă așteptările societății. Ele fac publicul inconfortabil. Ele fac publicul să crească.”, spune regizoarea Tünde Skovrán, actriță la bază, româncă la naționalitate, care își împarte timpul între Europa și SUA și și-a dedicat cinci ani acestui proiect bazat în Africa de Sud. Documentarul este presărat de momente atent construite pentru a livra mai bine atât diferențele de lume ale celor două persoane, cât și asemănările dintre ele, până în final de o cruntă ironie. Pe lângă această atenție livrată de mâna și ochiul de regizor, se desfășoară însă senzația aproape tangibilă de frustrare, venită din ceva ce nu poți schimba pentru că asta e natura ta. Asta se combină cu cererile din partea societății de a te încadra clar într-un pătrățel bine definit și preferabil deja existent pentru a nu genera costuri în plus.

E greu și se vede greu ăsta parcă mai bine când ai în față două exemple atât de mari și de clare. Și da, poate că răspunsul tuturor, indiferent de gen, culoare sau statut social, la întrebarea *cine ești?*, e mai sănătos să se formuleze prin cine nu ești. Că uneori întrebarea *cine ești?* poate lua o viață și mai mult de răspuns și alteori poate fi faultată de la bun început.

► **Joi, 15 Iunie, ora 22:15 /**
Cinema Victoria ◀

► **Sâmbătă, 17 Iunie, ora 18:00 /**
Cinema ARTA Cluj ◀

► WHAT'S UP, DOC? ◀

Sauna secretelor

Crăița Nanu

Sauna secretelor e un film imposibil de văzut pe ecran mic, în condițiile în care vizionarea lui pe ecran mare este o experiență sufocantă. Suntem într-un interior de saună estoniană, o cabană mică de lemn, căptușită cu mușchi, cu bucăți de carne afumată atârând de tavan, cu o căldare cu apă în care se scufundă mănunchiuri de crenguțe care sunt apoi folosite pentru a biciui corpurile până când pielea devine roșie. Trupurile femeilor din saună se amestecă în clar obscurul încăperii. Povestea spusă de una dintre ele ajunge să se întindă pe brațele, coapsele, sânii altora două. Oricum nu prea contează cine vorbește. E anonimitatea unei tradiții care implică în primul rând o relaxare, cu tine și cu cei din jur. Sauna estoniană este un obicei practicat în familie, weekend de weekend. De la un punct încolo poveștile,

femeilor din *Sauna secretelor* lor capătă strania formă a unei antologii de povestiri. *Carveriene* le numea Mihai Chirilov și nu era greșit. E ceva din acuitatea și degajarea ironică cu care scriitorul își portretiza personajele în acele femei. *Sauna* nu este un manifest feminist, deși suroritatea din titlu e tangibilă.

În sauna estoniană focul se lasă să ardă până când se ajunge la o temperatură maximă. În tot timpul ăsta fumul circulă prin spațiul strâmt, pentru că nu există horn pe care să poată ieși. Când aerul devine prea fierbinte, se deschide larg ușa, și conform legendei, un mitologic mâncător de fum înghite aburul și lasă loc unei rafale de aer curat. Pentru ca filmul *Sauna...* să poată exista, spectatorul este necesar să se transforme într-un vajnic mâncător de fum. În lipsa lui însă, rămân oricum poveștile, mereu adevărate și din păcate mereu acolo.

► **Joi, 15 Iunie, ora 19:30 /**
Cinema ARTA Cluj ◀

► **Vineri, 16 Iunie, ora 14:30 /**
Cinema ARTA Cluj ◀

► WHAT'S UP, DOC? ◀

Deasupra tuturor

Maria Măruță

Ne dorim liniște și pace când ne apropiem de moarte, când nu mai ținem pasul cu viața din noi, când oboseala își spune cuvântul; liniștea devine indicatorul morții, al bătrâneții ce se apropie, devine opusul nopților la club din tinerețe sau al țipetelor din mulțime la un concert. Liniștea nu caută atenție, nu are nevoie de cineva sau ceva ca să existe. Liniștea devine un tunel spre un Dincolo, fie al viselor, fie către o divinitate. Raphaël Mathié, regizorul documentarului *Deasupra tuturor*, a găsit un sătuc în vârful unui munte din sudul Franței, unde liniștea nu aduce sentimentul înfiorător al lipsei de acțiune sau al morții, ci o tihnă adusă dintr-un colțșor de rai. Acolo, în Chasteuil, trăiesc doar câțiva oameni, vreo douăzeci, ce par să se cunoască dintotdeauna. Protagonștii documentarului aduc a personajele regizorului Wes Anderson, cu particularități bine definite, fiecare adâncit într-o singură activitate, zi de zi: Miche, un bătrânel din prima generație a satului, își dedică zilele lucrând cu un tânăr scriitor la memoriile sale; pe un alt bărbat, aflat la vârsta a doua, îl vedem

mereu așezat la masa din bucătărie, cu chitara în brațe, cântând piese punk rock. La fel, femeile din comunitate stau singure, cufundate în gânduri, sau în perechi de două, făcând schimb de mici banalități ce scot la iveală familiaritatea dintre ele. Cu scene lungi, cadre aproape statice, și o liniște ce preia sunetul naturii, Mathié își provoacă publicul să trăiască, pentru un timp, în ritmul aceluși sătuc. Răbdarea necesară pentru vizionarea documentarului nu trece nerăsplătită. Răsplata vine sub forma unei liniști care ne cuprinde odată cu genericul de final al filmului. Astfel, liniștea se preschimbă dintr-un semn al vieții care se scurge din noi, într-o realitate pe care o împărtășim cu locuitorii din Chasteuil: ca ei, trăim în consonanță cu natura, un pic mai aproape de un Dincolo idilic. Deși Mathié își compune cu grijă scenele și lucrează meticulos asupra interacțiunilor dintre protagonști, filmul lui rămâne un documentar în ce privește subiectul. Regizorul reușește să înțeleagă și să se sincronizeze cu timpul satului într-atât încât să își permită să manipuleze conținutul filmului, fără a altera efectul.

► **Joi, 15 Iunie, ora 7:00 /**
Cinema ARTA Cluj ◀

► **Vineri, 16 Iunie, ora 22:00 /**
Cinema ARTA Cluj ◀

► ZILELE FILMULUI ROMÂNESC ◄

Pocalul. Despre fii și fiice

Oana Balaci

Ultimul film al realizatoarelor Cătălina Tesar și Dana Bunesu a câștigat Premiul pentru Cel mai bun documentar românesc la ASTRA Film Festival 2022. *Pocalul. Despre fii și fiice* expune publicului larg o comunitate care trăiește vis-à-vis de noi, dar despre care nu știm aproape nimic. O comunitate apropiată și totuși atât de îndepărtată, marcată de stereotipuri.

Cătălina Tesar, aflată de asemenea în rolul de cameraman, se infiltrează cu o subtilitate aparte în viața și casa unei familii de romi corturari, devenind chiar confidenta lor. Astfel are ocazia să exploreze povestea „tahtaiului”, bunul cel mai de preț al acestora, care stabilește ierarhia de putere și statutul social al neamului. Fiecare familie are câte unul, iar cu cât

pocalul este mai ornat și mai complex, cu atât sunt mai stimați posesorii lui. La fiecare căsătorie, obiectul este pasat familiei din care provine mireasa, pentru a ajunge înapoi la origini pe calea unui moștenitor de sex masculin.

Pocalul. Despre fii și fiice arată cum, într-o societate patriarhală, un obicei ce ține de tradiții și cultură este transformat, din lăcomia capului familiei, într-un calvar pentru femei, supuse unor presiuni constante. Obsesia recuperării tahtaiului devine prioritatea principală, iar bunăstarea membrilor familiei „ghinioniste” este un lux pe care aceștia nu și-l permit până nu aduc pe lume un băiat. Fetițele sunt o dezamăgire și cresc cu această impresie despre ele. Documentarul prezintă o realitate crudă, pe care alegem să o ignorăm conștient, în ciuda faptului că se petrece câteodată chiar peste drum de noi.

- **Joi, 15 iunie, ora 12:30 /**
Cinema Victoria ◄
- **Vineri, 16 iunie, ora 20:30 /**
Cercul Militar ◄

► ZILELE FILMULUI ROMÂNESC ◄

Tigru

Ioana Zaharie-Iosif

În primul său lungmetraj, *Tigru* (2023), regizorul Andrei Tănase explorează furia feminină la granița dintre uman și animalic. Ceea ce separă omul de bestie este cușca creată din propria sa voință.

Protagonista, Vera, jucată de Cătălina Moga, este medic veterinar la grădina zoologică din Sibiu, dar deține și propriul cabinet. Este chemată la domiciliul unui interlop local, Bujor (Alex Velea) pentru a-i tranchiliza și muta tigroaica, Rihanna, la grădina zoologică.

Din primele momente ale filmului aflăm despre relația tensionată a Verei cu soțul Toma (Paul Ipate), actor la teatru cu antecedente de infidelități diverse. Unul dintre pacienții Verei, motanul Mirciulică, suferă de dureri, iar stăpânul ei vine târziu în noapte pentru tratament. În momentul

în care Vera vrea să intre în cabinetul propriu pentru a lua pastila lui Mirciulică, îl surprinde pe Toma cu o față necunoscută într-o ipostază intimă pe masa de operație. Într-un moment care nu poate fi considerat luciditate sau tulburare, revenind la grădina zoologică de la cabinetul propriu și evitând apelurile lui Toma, Vera face un gest de frondă, care va duce la deznădămintea neașteptată.

De-a lungul filmului, dezvoltă o conexiune cu tigru: amândouă au fost prinse în cușcă dar una singură a reușit să se elibereze. Rihanna este atașată de un tigrău de pluș, simbolic pentru un pui. Vera își exteriorizează furia când îl confruntă pe Toma dar este capabilă de răceală și flegmatism, răspunzând într-un mod amorfizat oamenilor din jurul ei.

Deși filmul abordează o temă destul de sobră, nu lipsesc momente umoristice remarcabile, precum acela în care Bujor și gașca lui, purtând katane după ei, caută o felină de talie mare într-un oraș placid.

Rihanna este jucată de Minh, care și-a făcut debutul când era pui în „*Life of Pi*”. Da, este un tigrău real, iar *Tigru* este ultimul ei film înainte de pensionare.

- **Joi, 15 Iunie, 18:30 /**
Cinema Florin Piersic ◄
- **Vineri, 16 Iunie, 12:15 /**
Universitatea Sapientia ◄

► ZILELE FILMULUI ROMÂNESC ◄

Spre nord

Ion Indolean

1996, un port spaniol. Dumitru (Niko Becker) fuge spre vest și încearcă să ajungă în Statele Unite. E visul american, acum dar nu și aici. E un vis departe, intangibil. Un ocean, zile și multe garduri îl despart de începerea unei vieți noi, grele, dar pline de speranță.

Povestea spusă de regizorul Mihai Mincan e stratificată și are capacitatea de a naște dezbateri în mai multe direcții. La un moment dat, în poveste, este montată o discuție între filipinezul care îl ascunde pe Dumitru într-o cameră dosită a cargonotului transatlantic și superiorul său taiwanez. Două persoane, două mentalități și două discursuri care se bat cap în cap. Cine are dreptate? Poate ambii, poate nimeni. Joel (interpretat magistral de Soliman Cruz) vrea să salveze acest tânăr pentru că i-a văzut Biblia, a simțit (corect?) că are ceva sfânt în el, că merită

riscul – așa i se pare bine, acesta e pentru el Binele: salvarea unui suflet. Căpitanul Tsai îl atenționează în propriul birou că nu procedează corect, că știe – chiar dacă doar dintr-o bănuială acumulată în câteva zile – de această situație: ar trebui să îl predea pentru că nu merită să riște integritatea echipajului pentru un străin al cărui trecut de fapt nu îl cunoaște. Acest străin, aflat în întunericul vasului, poate deturna misiunea comercială a tuturor. Ei sunt aici să își câștige existența, să ducă bani acasă, și nu să facă acte umanitare. Aici constă una din cheile de interpretare a cadrului; fiecare om, în funcție de formarea lui, de mediul din care provine, se raportează diferit la realitate și prin urmare acționează diferit. Este vorba despre ce ni se pare Corect și cum influențează acțiunile noastre situația celor din jur. Ce consecințe atrag deciziile pe care le luăm și cum putem ști că luăm decizia corectă. Cum se va termina întreaga poveste?

- **Joi, 15 iunie, 18.00 /**
Cercul Militar ◄

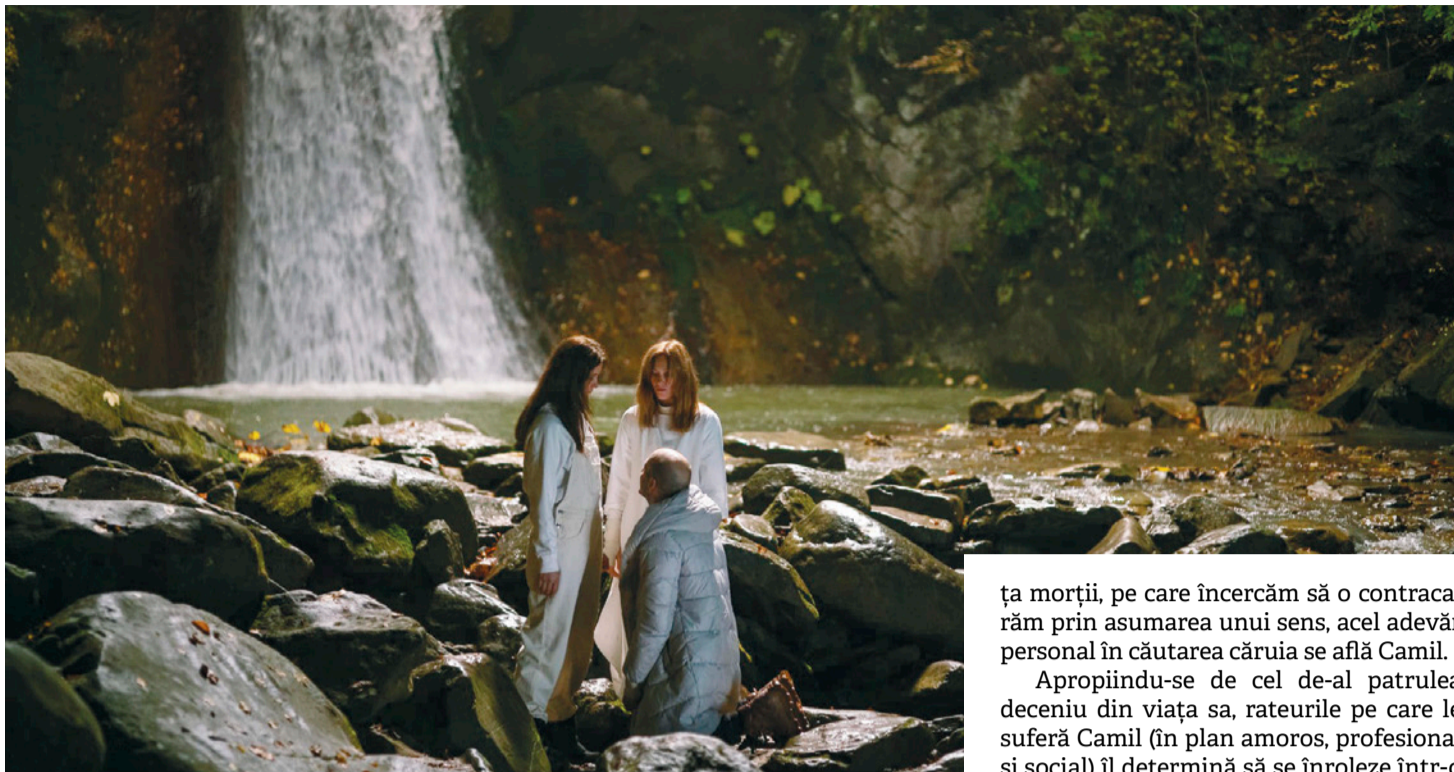
Când faci economii la energie, faci mai multe pentru tine și ai tăi

Descoperă soluțiile complete pentru
eficiență energetică de la E.ON.

e-on

eon.ro

► SMART 7 ◀

Mammalia

Arabella-Angelina Cumpănă

“Pentru mine cinema înseamnă lumina care trece prin cameră și timp. Și cumva asta încerc să-ți ofer: fotografii în timp. E senzația de timp care trece, pentru mine asta e viața.”, mărturisește Sebastian Mihăilescu într-un interviu acordat pentru VICE. Pe tânărul regizor român îl cunoaștem și de la ediția TIFF.21, unde a fost prezent cu proiecția *Pentru mine tu ești Ceaușescu*, un documentar hibrid, care trasează un portret al noii generații printr-o incursiune în trecutul sumbru al României comuniste.

Prins în strânsura timpului care fuge, situat între fantezie, iluzorii și avangardism - rezumă, în câteva cuvinte, noul film în regizorului, *Mammalia*, 2023. Acesta tatonează noi direcții estetice ale cinemaului, însușindu-și o identitate vizuală diferită, dar la fel de atrăgătoare și incitantă. Construcția narațiunii pleacă de la impulsuri intuitive ca, pe durata filmărilor, scenariul inițial să cunoască o serie de modificări. Implicațiile tematice urmăresc un spectru larg: de la iluziile unei realități pe care ni le asumăm benevol până la iminen-

ta morții, pe care încercăm să o contracărăm prin asumarea unui sens, acel adevăr personal în căutarea căruia se află Camil.

Apropiindu-se de cel de-al patrulea deceniu din viața sa, rateurile pe care le suferă Camil (în plan amoroș, profesional și social) îl determină să se înroleze într-o cursă inițiată. De-a lungul acestui traseu aproape delirant, Camil își chestionează masculinitatea, deconstruind toxicitatea din jurul bărbatului viril și invulnerabil. “E mai ușor pentru voi, femeile”, este una dintre replicile acestuia, pentru ca, de-a lungul filmului, să se redescopere în pos-

turi noi, ipostaze care scot la suprafață o altă esență a acestuia, ferită de ochii lumii. Criza comunicării este un alt subiect pe care îl atinge filmul, marcând inexistența unui dialog adevărat între individ și colectivitate, cauzând colapsul sinelui.

Influențele orientale se fac resimțite prin retorica vizualului, Mihăilescu afirmând, în același interviu, că: “Tipul ăla de încadratură vine din pictura chineză medievală cu oameni foarte mici în cadru, unde natura e mai importantă decât omul”. Cadrele lungi se împletesc printr-un soi de letargie, oferind șansa spectatorului să devină un agent activ în interiorul narațiunii, un detectiv care îl însoțește pe Camil în acest itinerariu oniric al (re)găsirii sinelui. Secvențele obțin o aură ezoterică și misterioasă. Doar cel inițiat în ritualurile la care ia parte și Camil o poate dezveli: “E și ca o citire de tarot, pentru că și în tarot îți pui tu intuiția la lucru”, ne indică Mihăilescu.

Jonglând cu “dialectele” cinemaului contemporan, în *Mammalia*, Sebastian Mihăilescu nu ezită să exploreze noile dimensiuni pe care acesta le divulă (asemenea sensului, format vizual, pe care ni-l șoptește prin figura lui Camil. Sens care, în ultimă instanță, se află la latitudinea fiecăruia dintre noi).

► Joi, 15 iunie, ora 15:45 / Cercul Militar ◀

Transilvania Pitch Stop la TIFF

Transilvania Pitch Stop își propune să descopere și să susțină o selecție aparte de proiecte de lungmetraj, să ofere training și o platformă de prezentare și networking pentru regizorii și producătorii selectați.

Maria Cristiana Nițu

Foto: Nicu Cherciu

Anul acesta, Transilvania Pitch Stop vine la TIFF pentru a oferi o oportunitate incredibilă profesioniștilor de film din România și Republica Moldova, de a face parte dintr-un atelier de dezvoltare de scenarii personalizat și de formare pentru a-și susține proiectele într-un eveniment public de prezentare, cu participarea potențialilor parteneri internaționali, precum și în întâlniri individuale unu-la-unu.

Transilvania Pitch Stop găzduiește și o competiție, în cadrul căreia producătorii de film își vor prezenta zece proiecte de lungmetraj aflate în dezvoltare. Diversitatea acestora este un aspect important pe care Transilvania Pitch Stop l-a luat în considerare, la fiecare ediție din cele 10 de până acum. În acest an, colecția de filme alese se remarcă prin multiculturalitatea lungmetrajelor și poveștile diverse care sunt prezentate. Titlurile vor fi prezentate potențialilor parteneri și finanțatori miercuri, 15 iunie, în cadrul Festivalului Internațional de Film Transilvania de la Cluj.

Caracteristicile aflate în dezvoltare sunt de la regizori prima și a doua oară din Bulgaria, Grecia, Georgia, Ungaria, Moldova, Serbia, Turcia și Ucraina. Printre acestea se numără *Little Death*, debutul regizoral al grecului Efthimis Kosemund-Sanidis, *The Life We Never Had*, al regizorului bulgar Martin Markov și *The Circle*, al regizorului moldovean Vareriu Andriuta.

„Calitatea scenariului, a poveștii, a regizorului, nota de intenție și cât de motivat este regizorul pentru realizarea proiectului, au fost criteriile importante pe baza cărora am făcut selecția”, a declarat Andra Gheorghiu, coordonatoarea TPS.

Andra Gheorghiu spune că noutățile pe care TPS le aduce anul acesta includ diversitatea tematică - avem filme din categoria dark comedy, drame, filme politiste - precum și multitudinea de proiecte. Anul acesta, Andra Gheorghiu a menționat că anul acesta se introduc, pentru prima dată, sesiunile de pitch training cu Agathe Berman, ce constă în sesiunile unu-la-unu cu producătorii, pentru îmbogățirea și perfecționarea materialelor și discursurilor. ■

Încă două lozuri

Arabella-Angelina Cumpănă

„Din mizerie vine bogăția” este lozinca în jurul căreia gravitează întreaga acțiune pe care o țese Paul Negoescu în mult așteptatul *Încă două lozuri*, care va rula în premieră mondială la TIFF.22, în prezența protagoniștilor și a regizorului. Deși s-a afirmat în repetate rânduri că noul film ar reprezenta continuarea unuia dintre dintre cele mai importante succese de public din cinematografia independentă românească, *Două lozuri* (2016), Negoescu infirmă aceste speculații. În interviul acordat pentru Zile și nopți, acesta afirmă că a produs filmul cu scopul de a putea fi văzut independent de filmul anterior, găsind „echilibrul între nou și familiar, un echilibru potrivit pentru o continuare”.

Împrumutând comicul de situație tipic caragialian, Negoescu ancorează acțiunea în spațiul contemporan al României rurale, unde viața oscilează între două extremeități, aidoma jocurilor de noroc. Proximitatea câștigului este la fel de reală, palpabilă și iminentă ca proximitatea pierderii. Câștigul este înșfăcat cu nesăț de personajele lui Negoescu, care sunt înghițite în cursa minatului de criptomonede, în care cupa finală o reprezintă 300 de blockchain, echivalentul a 6 milioane de euro. Totuși, în drumul lor spre glorie, Sile, Daniel și Pompiliu își pierd norocul pe drum. Disperați, aceștia apelează, întâmplător, la serviciile unor vrăjitoare care le spun pe un ton profund profetic că „din bogăție vine mizeria”. Ce înseamnă acest lucru? Pe scurt, groapa de gunoi unde s-a rătăcit stick-ul USB pe care erau stocate criptomonedele. Peripețiile se înlănțuiesc în ceea ce se va articula drept o aventură burlescă, care, dincolo de nuanțele comice, lasă loc pentru meditație. Dacă, la început, cele trei instanțe jinduiesc

după câștigul material, spre final acestea se resemnează în fața imposibilității de a-l obține. A dori ceva dincolo de posibilitatea de a-l avea este condiția omului modern care este într-o constantă căutare a afluenței. Întâmplător sau nu, aceasta este și condiția românului, căruia i se pare că șovăie mereu între prea mult și prea puțin. După cum afirmă și Negoescu, „lumea în care se întâmplă filmul este, întâmplător, România, pentru că noi suntem români, dar dacă eram bulgari, se petreceau în Bulgaria sau în orice țară m-aș fi aflat”.

Dragoș Bucur, Dorian Boguță, Alexandru Papadopol, Ilona Brezoianu și Rodica Lazăr sunt câteva dintre numele scenei cinematografice contemporane pe care le vom regăsi în film și care, prin jocul de-a dreptul virtuos, vor asigura imersiunea spectatorilor în universul comic al personajelor.

„A durat mult până să ne decidem dacă facem sau nu o continuare la *Două lozuri*, pentru că nu eram siguri că putem face un

film care să se ridice la înălțimea așteptărilor. Primul film a funcționat bine, cred eu, pentru că așteptările erau foarte joase, ținând cont că vorbeam despre un film de micro-buget (făcut cu bugetul unui scurtmetraj ieftin), fără mari pretenții artistice, cu un limbaj accesibil pentru cât mai mulți spectatori, cu mulți actori neprofesioniști șamd. Dar filmul a fost nesperat de bine primit și este, cred eu, un film care a avut multă șansă, încă de la filmarea lui. Ei bine, lucrurile astea nu le puteam replica și asta ne-a ținut pe loc o vreme. În plus, cum faci un sequel la ceva ce a avut succes? Cum găsești echilibrul dintre doza de familiaritate pe care trebuie s-o aibă (prin similitudini cu prima parte) și doza

de noutate pe care trebuie s-o aibă ca să surprindă totuși spectatorul? Astea erau gânduri care m-au ținut ocupat mult timp înainte să ne decidem să facem filmul. Iar în urma unei discuții cu Dragoș, Dorian și Alexandru am simțit că toți ne dorim provocarea asta și că vrem să ne demonstrăm în primul rând nouă că succesul primului film n-a fost (doar) o întâmplare”, a explicat Paul Negoescu pentru AperiTIFF.

Fără dubiu, ceea ce face Negoescu în noul său film, *Încă două lozuri*, este să mizeze cele două ingrediente în încă o producție de succes.

► Joi, 15 iunie, ora 21:45 / Piața Unirii Open Air ◀

Masterclass cu producătorul Simon Perry

O oportunitate pentru profesioniști și aspiranți: masterclass-ul lui Simon Perry se adresează atât profesioniștilor cu experiență din industrie, cât și aspiranților care doresc să-și facă un nume în lumea filmului.

MASTERCLASS

MASTERCLASS

INTRARE LIBERĂ

Joi 15 iunie

succesul unui proiect cinematografic. De asemenea, se va discuta despre aspecte legate de finanțare și controlul asupra filmului în etapa finală a producției.

Acest eveniment oferă o platformă excelentă pentru networking și conectarea și cu alți profesioniști din domeniu, deschizând astfel noi oportunități și perspective în carierele lor.

Simon Perry este un producător și regizor englez cunoscut pentru filme precum *1984* (1984), *Brimstone* (2016) și *Perfect Sense* (2011). Între 2006 și 2011, a fost director executiv al Irish

Film Board, agenția de stat responsabilă pentru sprijinirea întregii cinematografii irlandeze. Este, de asemenea, președinte al Ateliers du Cinéma Européen (ACE), care oferă formare avansată pentru producătorii europeni. Perry deține distincția franceză de Chevalier de l'Ordre des Arts et Lettres și cea de Comandor al Ordinului Imperiului Britanic (CBE). ■

Participanții vor avea șansa de a interacționa direct cu Perry și de a-i adresa întrebări. Perry va împărtăși experiențe personale, va dezvălui provocările pe care le-a întâmpinat pe parcursul carierei sale și va explora relația dintre producător și regizor, evidențiind importanța acestei colaborări pentru

Un film care te inspiră e o adevărată experiență

Pentru mai multe experiențe premium, înscrie-te pe priceless.com și accesează ofertele exclusive.

„Câteva persoane au leșinat, iar smart watch-ul mi-a raportat un puls ridicat”

INTEROGATIFE

Artur Brzozowski, curatorul secțiunii Lună Plină, vorbește despre cum s-a schimbat TIFF-ul, selecționarea filmelor și motivul pentru care iubește filmele de gen.

Șerban Mark Pop

Să începem cu implicarea ta la TIFF. Dacă nu mă înșel, e cel de-al cincilea an în care ești curator al secțiunii *Lună Plină*. Cum au fost acești cinci ani? Ce părere ai despre evoluția festivalului?

Artur Brzozowski: Timpul zboară! Dar îmi confirmă și câtă bucurie îmi aduce organizarea acestei secțiuni. Mi-e greu să compar fiecare an din punct de vedere cinematografic, fiecare an e diferit, apar noi teme de interes pentru regi-zori. Pentru mine, TIFF este un festival care se desfășoară în fiecare an cu mare succes și, în același timp, nu își pierde niciodată latura umană. Te simți binevenit și primit cu căldură aici, și, de asemenea, e și antrenant din punct de vedere cinematic.

Apropo de asta, cum crezi că s-a schimbat procesul de selecție de-a lungul acestor ani? Și cum au evoluat filmele? Ai observat vreo schimbare masivă de stil sau de perspectivă?

A.B.: Din punct de vedere tehnic, procesul de selecție nu se schimbă prea mult. Ceea ce se schimbă, bineînțeles, este experiența, percepția și perspectivele proprii sau cele ale publicului. Mihai și cu mine ne-am propus ca în programul *Lună Plină* să prezentăm filme din mai multe țări, să arătăm cât mai multe subiecte noi și interesante care nu au fost încă abordate de un film de gen în această formă. Și dacă au fost deja prezentate, ar trebui să aibă acel ceva anume – „aer proaspăt” - cel mai bun exemplu ar fi *Vorbește cu mine* din programul de anul acesta. La început, te gândești: „Am mai văzut d-astea”, dar apoi te trezești cu un val de adrenalină. La prima proiecție la care am fost, câteva persoane au leșinat, iar smart watch-ul mi-a raportat un puls ridicat. De aceea îmi plac filmele de gen - întotdeauna o surpriză.

Schimbare de stil sau de perspectivă? - cu siguranță - cred că ultimii ani, care au fost legați de multă frică și izolare, sunt prelucrați de regizori - se fac multe filme despre străini (*Accidentul*), despre ceea ce face ca ființa umană să fie diferită și despre empatie. Ce e special la o persoană (*Magie neagră*), emanciparea și relațiile

cu cei apropiați joacă un rol important (*Vieți duble*, *Cina în familie*). O altă tendință pe care o observ este forța cinematografiei asiatice în acest gen. *Soarta e de vină* și *Vânătoarea de lupi* sunt filme care nu ar fi fost niciodată povestite în acel fel în Europa.

Lună Plină este o colecție de filme internațională. Sunt curios cum percepi diferențele perspective asupra filmului horror din întreaga lume? Cum îți se pare că diferă tehnicile și idealurile generale ale horror-ului european de cele asiatice sau de alte culturi?

A.B.: În general, îmi place cinematografia bună, indiferent de țara de origine, dar vezi întotdeauna anumite moduri de a spune povești în diferite țări - cinematografia europeană are adesea curajul de a spune povești neplăcute într-un mod compact, astfel încât acestea să rămână și mai dureroase în memorie, la final (*Accidentul*). Din punctul meu de vedere, cinematografia asiatică este deja cu câțiva ani în față în zona filmului de gen, poveștile neobișnuite, complexitatea poveștilor este foarte puternică, nu pot decât să recomand ambele părți din programul de anul acesta.

Horror-ul este adesea văzut ca fiind inaccesibil sau neatractiv pentru publicul larg. Ce te-a atras la el și de ce ar trebui ca spectatorii să-i acorde o șansă?

A.B.: Această atitudine încă vine din tradiția cinematografiei de gen, pentru că adesea era vorba de filmele de categoria B sau de filme extreme sau neplăcute. Filmele de gen cu vedete erau mai degrabă o excepție - iar acum să ne uităm la *Infinity Pool* sau *Asteroid City*, ambele filme cu multe vedete și pentru un public larg. Dar cred că mulți oameni se tem de frică și cred că îi va preocupa prea mult după proiecție. Și este corect - filmele ar trebui să aibă și un impact. Eu compar o vizită la cinema pentru a vedea un film de gen cu o tură într-un roller coaster - ești speriat puțin, și apoi se eliberează hormonul fericirii, iar tu nu vei uita aventura. ■

FOCUS NORDIC

În oglindă

Crăița Nanu

Suprapunerea cuantică este principiul fizicii cuantice în care două fenomene fizice distincte, dar identice, se combină ca parte a aceluiași eveniment. Asta titrează cronicile post festivalul de la Rotterdam despre film. *Superposition/În oglindă*, debutul regizoarei Karoline Lyngbye Pedersen se adresează și celor care știu fizică cuantică, dar mai ales celor care știu terapie. Stine și Teit sunt deștepți, frumoși, artiști și părinții copilului Nemo. Ne întâlnim cu ei la o cabană (termen impropriu pentru imensitatea de casă cu geamuri cât toată sufrageria ta) din mijlocul unei păduri la mare depărtare de orice tip de civilizație. Sunt decisi să rămână acolo un an, fără nicio altă legătură cu societatea decât înregistrările unor discuții zilnice de trecere în revistă a întregii experiențe, pe care le lasă în cutia poștală din marginea proprietății.

Încă din prima zi, discuțiile ating puncte nevralgice. Ea e pasiv agresivă, el defensiv agresiv. Parte din început te uiți la o bombă cu ceas și ceea ce pare încă o

poveste a unui cuplu care încearcă să aco-pere problema fugind de ea. Apoi lucrurile iau o întorsătură surprinzătoare iar Nemo brusc nu o mai recunoaște pe Stine. În căutarea unei soluții, cei doi dau de ei înșiși, dublați. Dau de cabană, pădure, telefonul roșu pentru urgențe și înregistrările zilnice. Doar Nemo e unul singur. Și intervine întrebarea nu cum este posibil așa ceva, ci oare cum se mai poate reveni la varianta neoglină și cu ce preț?

Poate totuși depărtarea de civilizație are beneficiile ei, desigur aduse de ficțiunea tip zona crepusculară mai rapid decât de terapie. Dar concluzia este aceeași (și) ca în fizica cuantică. We are all multitudes, trebuie doar să ne uităm bine la noi, să ne vedem (ca în oglindă) și să decidem cu cine mergem mai departe.

• Joi, 15 Iunie, 23:00 /
Cinema Florin Piersic •
• Vineri, 16 Iunie, 14:45 /
Cinema Victoria •

Cel mai bun scenariu e să vii pentru festival și să rămâi pentru Cluj

REGINA MARIA
iubeste TIFF!

Costi Apostol

„Să nu alergi după premii,
să nu renunți pe parcurs,
muncește, experimentează”

10 actori de teatru sunt prezentați anual, în cadrul TIFF, profesioniștilor din lumea filmului și publicului. Programul **10 pentru FILM la TIFF** își propune să promoveze figuri noi în filmul românesc și îi vizează pe actorii care nu au avut până acum șansa afirmării în cinema.

a consemnat Mihai Brezeanu

Credit foto: Sabina Costinel

Cei 10 selectați pentru ediția a 12-a a programului sunt: Costi Apostol și Mădălina Mușat (Sf. Gheorghe), Andrada Balea (Cluj), Christine Cizmaș și Ana Maria Cojocaru (Timișoara), Cătălin Ștefan Mîndru (Suceava), Marcela Motoc, Camelia Pintilie și Vlad Ionuț Popescu (București), Sara Pongrac (Focșani, Turda, Cluj).

Costi Apostol (31 ani) a absolvit Actoria la UNATC și e actor al efervescentului Teatru Andrei Mureșanu din Sf. Gheorghe (TAM). Mihai Brezeanu i-a pus câteva întrebări:

Cum au fost anii petrecuți până acum la TAM?

Scurți și intenși. 7 ani în care am trecut și printr-o pandemie, dar în care am reușit să lucrez în peste 20 de proiecte. Cuvântul care îmi vine în minte când spun TAM e experiment. Mereu vin oameni care încearcă lucruri noi, cu filme tot mai diferite

în cap. Asta mă ține viu și nu apare rutina. Trupa e mică, suntem 30 de oameni, cu tot cu actori, mașiniști, cabinieri, recuziteră, sunetiști, luminiști și regizoare tehnice. O mână de oameni care se întâlnesc zilnic la repetiții. Nu ar fi posibil să fac ceea ce fac pe scenă fără echipa asta. Și nu sunt cuvinte mari.

Cum te-a primit trupa?

Aici m-am format ca actor, învățând de la fiecare câte ceva, ce înseamnă meșteșugul acestei meserii și ce e aia o trupă, în adevăratul sens al cuvântului. Când fiecare e profesionist și știe foarte bine care îi este rolul în tot mecanismul, cel mai mare câștig e că poți să ai încredere și să te ocupi doar de ce știi să faci cel mai bine. Cred în conceptul de echipă și în profesionalism mai mult decât în reușite individuale. În plus, în Sfântu, fiind un oraș mic, poți să te dedici unui proiect atunci când lucrezi, să fii prezent zilnic, de la lecturi și până la premieră. Fără timpul pierdut pe drumuri lungi. Poți să-ți faci meseria în liniște și îți rămâne și destul timp să trăiești.

(Interviul integral se citește pe LiterNet.ro la <https://agenda.liternet.ro/cronici/10pentrufilmattiff.html>) ■

PROGRAM / JOI / 15 IUNIE

CINEMA FLORIN PIERSIC

15:30 SUPERNOVA

Tăr

158' / Todd Field / SUA [6R1]

18:30 ZILELE FILMULUI ROMÂNESC

Tigrul (Day of the Tiger)

80' / Andrei Tănase / România, Franța, Grecia [6R2]

20:30 CLOSE-UP OLIVER STONE

Nuclear (Nuclear Now)

105' / Oliver Stone / SUA [6R3]

ÎN PREZENȚA REGIZORULUI OLIVER STONE

23:00 FOCUS NORDIC

În oglindă (Superposition)

102' / Karoline Lyngbye Pedersen / Danemarca [6R4]

CASA DE CULTURĂ A STUDENȚILOR

18:00 FĂRĂ LIMITĂ

Teatrul minții (Theatre of Thought)

107' / Werner Herzog / SUA [6C1]

21:00 CONCERT

TANGERINE DREAM

[6C2]

CINEMA VICTORIA

10:00 COMPETIȚIE

Liniște-n furtună (Stillness In The Storm)

97' / Alberto Gastesi / Spania [6V1]

12:30 ZILELE FILMULUI ROMÂNESC

Pocalul. Despre fii și fiice (The Chalice. Of Sons and Daughters)

84' / Cătălina Tesar, Dana Bunesco / România [6V2]

14:45 COMPETIȚIE

Noémie zice da (Noémie dit oui) *

113' / Geneviève Albert / Canada [6V3]

17:30 COMPETIȚIE

Ca peștele pe lună (Like A Fish On The Moon)

78' / Dornaz Hajjha / Iran [6V4]

19:30 COMPETIȚIE, FOCUS NORDIC

În familie (Family Time)

114' / Tia Kouvo / Finlanda, Suedia [6V5]

22:15 SUPERNOVA

Dacă vrei să știi cine sunt, întreabă-mă cine nu sunt (Who I Am Not)

103' / Tunde Skovran / Canada, România [6V6]

CERCUL MILITAR

11:15 ZILELE FILMULUI ROMÂNESC

Castelul Craiței (Refuge)

82' / Liviu Mărghidan / România [6W1]

13:15 SMART 7

Nu uita să clipești (Remember to Blink)

109' / Austeja Urbaite / Lituania [6W2]

15:45 SMART 7

Mammalia

88' / Sebastian Mihăilescu / România, Polonia, Germania [6W3]

18:00 ZILELE FILMULUI ROMÂNESC

Spre nord (To The North)

123' / Mihai Mincan / România, Franța, Grecia, Bulgaria, Cehia [6W4]

20:45 ZILELE FILMULUI ROMÂNESC

Boss

126' / Bogdan Mirică / România, Suedia, Luxemburg [6W5]

CINEMA ARTA

10:00 CLOSE-UP JEAN-LUC GODARD

Cu suflitul la gură (À bout de souffle)

90' / Jean-Luc Godard / Franța [6A1]

12:00 WHAT'S UP, DOC?

Insula (Like an Island)

106' / Tizian Büchi / Elveția [6A2]

15:00 ZILELE FILMULUI ROMÂNESC

Vulturii din Țaga (Eagles from Țaga)

74' / Adina Popescu, Iulian Manuel Ghervas / România, Slovacia [6A3]

17:00 WHAT'S UP, DOC?

Deasupra tuturor (La haut perché)

105' / Raphaël Mathié / Franța [6A4]

19:30 WHAT'S UP, DOC?

Sauna secretelor (Smoke Sauna Sisterhood)

89' / Anna Hints / Estonia, Islanda, Franța [6A5]

22:00 WHAT'S UP, DOC?, FOCUS NORDIC

100 de anotimpuri (100 Seasons)

101' / Giovanni Bucchieri / Suedia [6A6]

SAPIENTIA

10:15 EDUCATIFF

Totem

95' / Lila Avilés / Mexic, Danemarca, Franța [6S1]

12:30 ZIUA MAGHIARĂ

Gemelele (Not A Thing)

90' / Fanni Szilágyi / Ungaria [6S2]

14:45 VA URMA

Suflete (Souls)

90' / Alex Eslam / Germania [6S3]

17:15 ZIUA MAGHIARĂ

Blocada (Blockade)

106' / Ádám Töser / Ungaria [6S4]

19:45 SUPERNOVA

Frumoasa Elena (Beautiful Helen)

92' / George Ovashvili / Georgia [6S5]

22:15 ZIUA MAGHIARĂ

Al cui câine sunt? (Whose Dog Am I?)

80' / Robert Lakatos / Ungaria, România [6S6]

CINEMA MĂRĂȘTI

17:00 EDUCATIFF

Regina dansului (Dancing Queen)

92' / Aurora Gossé / Norvegia [6Z1]

19:30 ZIUA MAGHIARĂ

Power (Puterea)

88' / Mátyás Prikler

precedat de

1939

30' / Zsolt Magyar, Claudia Benkő / Ungaria [6Z2]

CINEMA DACIA MĂNĂȘTUR

18:00 SUPERNOVA

În bătaia focului (Afire)

103' / Christian Petzold / Germania [6D1]

20:30 SUPERNOVA

Rheingold

138' / Fatih Akin / Olanda, Italia, Germania [6D2]

PIAȚA UNIRII OPEN AIR

21:45 ZILELE FILMULUI ROMÂNESC

Încă două lozuri (Another Lottery Ticket)

93' / Paul Negoescu / România [6U1]

PARCUL POLIGON FLOREȘTI

21:45 FOCUS NORDIC

Triunghiul tristeții (Triangle Of Sadness)

150' / Ruben Östlund / Suedia, Germania, Franța, Turcia, Grecia, Danemarca [6F1]

IULIUS PARC OPEN AIR

21:45 SUPERNOVA

Confesiunea (Confession)

105' / Yoon Jong-seok / Coreea de Sud [6P1]

UBB OPEN AIR

22:00 ZILELE FILMULUI ROMÂNESC

Planeta albastră (Blue Planet)

81' / Dani Sărăcuț / România [6X1]

MUZEUL DE ARTĂ

21:30 ZIUA MAGHIARĂ

Larry

108' / Szilárd Bernáth / Ungaria [6M1]

* Film nerecomandat minorilor / This film is not suitable for children.

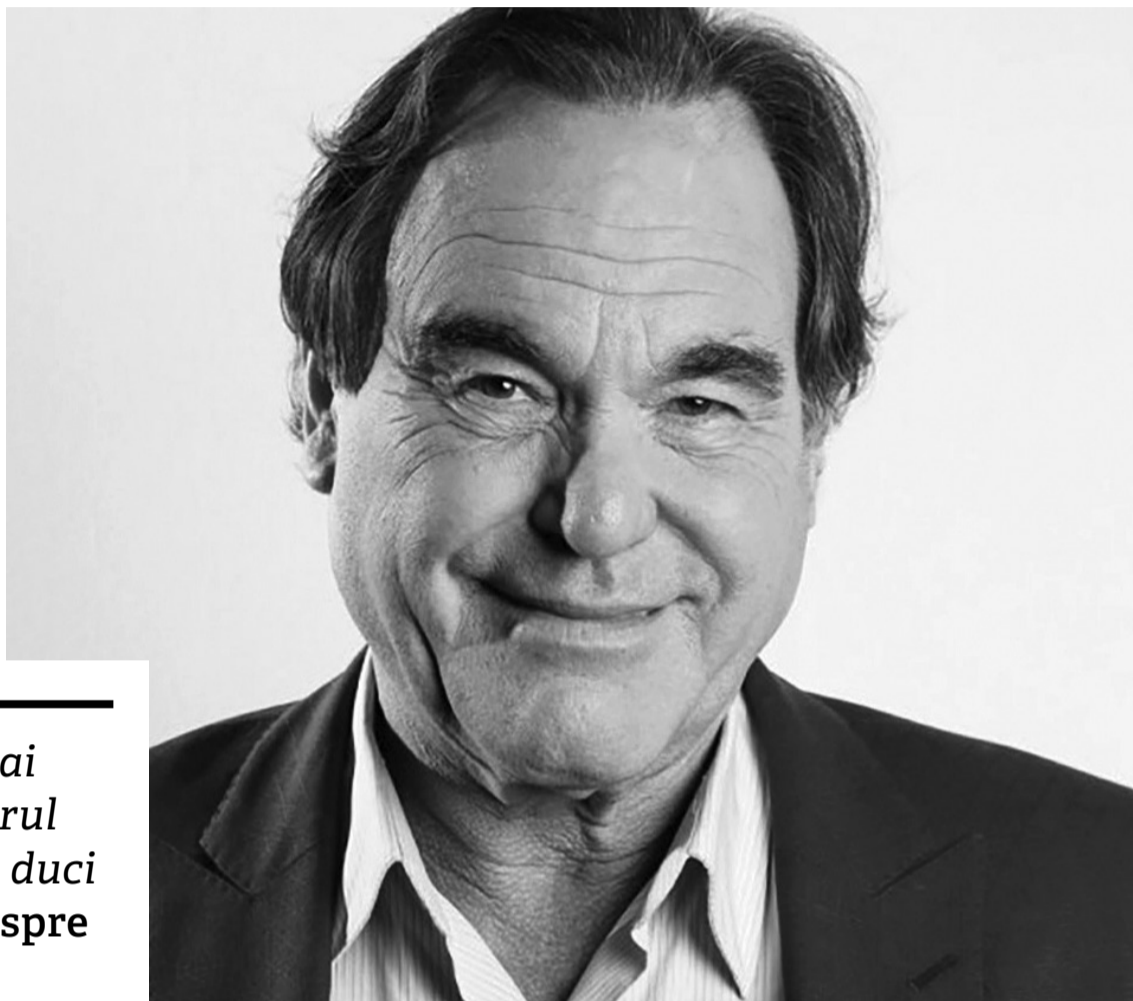
Oliver Stone – controversat & premiat

Cu idei clare și adesea controversate, expuse în filme directe și puternice, Oliver Stone a contribuit în mod incontestabil la progresul cinematografiei americane.

Andrea Marton

Pe parcursul unei cariere de peste 50 de ani în lumea filmului, stilul său subiectiv, fantezist și puternic masculin, reflectat în peste 32 de filme și seriale, i-a adus trei premii Oscar și numeroase alte recunoașteri și nominalizări.

Fiu al unui agent de pe Wall Street și al unei diplomate, Stone a urmat cursurile Universității Yale și ale Universității din New York, unde a participat la orele de regie predate de Martin Scorsese, una dintre figurile majore ale epocii Noului Hollywood. A renunțat la facultate pentru a se imbarca pe nave comerciale cu destinația Vietnam, ajungând acolo în calitate de profesor. Pe urmă s-a înrolat în armată, în Divizia 25 de infanterie, luptând pe câmpurile vietnameze timp de cincisprezece luni, experiență din care s-a inspirat pentru multe dintre filmele sale.

„Îmi fac filmele de parcă ai muri dacă ratezi următorul minut. Ar fi bine să nu te duci să iei popcorn”, spune despre producțiile sale Stone.

La întoarcerea în Statele Unite, tânărul Stone găsește scăparea de coșmarurile grele provocate de experiența războiului în spatele camerei de filmat. După o carieră solidă ca scenarist, care i-a adus un Oscar pentru filmul *Midnight Express* (r. Alan Parker, 1978), s-a impus definitiv ca regizor cu *Platoon* (1986), care nu numai că i-a adus un Oscar pentru regie, dar l-a propulsat în rândul celor mai influenți cinești ai generației sale, fapt confirmat și de cel de-al doilea Oscar pentru regie, primit pentru *Născut pe 4 iulie* (1989).

Pe parcursul carierei sale, Stone s-a dedicat în anumite momente și ficțiunii, iar printre filmele de acest gen se numără *Wall Street* și continuarea sa, *Wall Street – Money Never Sleeps*, drama *Every Given Sunday*, și filmul istoric *Alexander*. În ultimii ani, regizorul a realizat filmul de acțiune *The Beasts* și filmul biografic *Snowden*.

În controversata sa operă cinematografică, critica dură a modelului capitalist american, a războiului și a rasismului, sunt combinate cu elemente precum confruntarea între personalități la limita patologicului, dialoguri strigate și suprapuse, un stil din ce în ce mai frenetic, caracterizat prin pauze de montaj violente care duc la elipse temporale substanțiale. ■

► SUPERNOVA ◀

Frumoasa Elena

Maria Cristiana Nițu

Când dorința de apartenență și regăsire a sinelui rătăcit sunt atât de puternice, viața te pune în situații care te fac să pui la îndoială adevărul tău țel în viață. Filmul *Frumoasa Elena*, în regia lui George Ovashvili, este un film pragmatic și dur în esență, prin povestea zdruncinătoare pe care o prezintă. Este un film despre dezamăgire, singurătate și stăruința de a o lua de la capăt, în căutarea disperată de găsire a locului din care vrei să simți că faci parte. Este ilustrată perfect pustietatea sufletului care tânjește după vindecare și iubire pentru a redeveni complet, când singura opțiune de eliberare pare să fie moartea. Ovashvili reușește să expună realitatea în toată complexitatea ei, prin perspectiva personajelor principale, Elena, o tânără de 25 ani care revine în orașul ei natal, Tbilisi, după terminarea studiilor la New York, și Gabor, un regizor de film care își caută pasiunea pentru creație, de mult risipită.

Elena este enigmatică și misterioasă, dar hotărâtă întru totul în ceea ce privește cariera ei profesională.

Gabor o angajează pe Elena ca asistentă datorită curajului și perseverenței ei, atribute care îl fac să se apropie de ea pe parcursul filmului. Scenariul pe care îl scrie este o paralelă între relația sa cu Elena și viața anostă pe care acesta o are.

Gabor este o persoană izolată și singuratică, care caută în permanență răspunsuri la întrebările existențiale ale vieții, cu scopul de a găsi o fărâmă de speranță care să îl scoată din abisul întunecat al minții. În schimb, Elena vede pozitivitatea ca pe o necesitate pentru a te elibera de fricile și îndurerările înrădăcinate în minte. Finalul este neașteptat prin mesajul pe care îl dezvăluie și răsturnarea de situație care lasă o urmă de uimire în rândul spectatorilor.

Regizorul ne lasă să pătrundem în mintea și sufletul personajelor pentru a înțelege cu adevărat sentimentele pe care ei le trăiesc.

► Joi, 15 iunie, 19:45 / Universitatea Sapientia ◀

HONG KONG
ASIA'S WORLD CITY

M+
West Kowloon
Cultural District

HK Raise capital. Raise a family.
Raise your heartbeat.
Hong Kong. A world of opportunities.

To find out more about Hong Kong's many advantages, please contact:
Hong Kong Economic and Trade office,
Brussels

Facebook: hketoinbrussels
Instagram: hketoinbrussels
Website: www.hongkong-eu.org

► VA URMA ◀

Noaptea în care Logan s-a trezit

Laurențiu Paraschiv

Din 2009 și până la începutul pandemiei, Xavier Dolan a avut un ritm de lucru fassbinderian: aproape anul și filmul. *Noaptea în care Logan s-a trezit*, primul său proiect din 2019 încoace, e o miniserie TV de cinci episoade, de parcă ar încerca să recupereze timpul pierdut. Tematic, rămâne în aceeași zonă: relațiile complexe dintre mame și fii, care i-au traversat filmografia de la debutul *Am omorât-o pe mama*, cu care lua cu asalt Cannes-ul la doar 19 ani, la *Doar sfârșitul lumii*, care i-a adus Marele premiu al Juriului la același festival. Însă dacă ultimele lui trei filme au fost hit or miss (lucru vizibil mai ales cu ambițiosul *The Death and Life of John F. Donovan*, care rescris în camera de montaj a ieșit un dezastru), *Noaptea* e o întoarcere la formă pentru copilul teribil al cinemaului canadian.

Adaptată după o piesă de Michel Marc Bouchard (pe care l-a mai adaptat și în 2013 cu *Tom la fermă*), miniseria se desfășoară pe două planuri temporale, în 2019 și 1991, și se deschide cu un episod care e mai degrabă interesat în creionarea unei atmosfere misterioase, rău prevestitoare, care împrumută ceva din *Twin Peaks*-ul lui David Lynch, decât în unirea elementelor narrative. Pe rând, îi întâlnim pe frații Larouche și demonii personali cu care aceștia se războiesc, într-o premisă desprinsă parcă din *Six Feet Under*: mezinul Elliot (Dolan însuși, și aici schimbat fizic), oia neagră a familiei, ieșit de la dezintoxicare numai pentru a putea fi alături de mama aflată pe patul de moarte; Denis (Éric Bruneau), tulburat de coșmaruri, care trăiește separat de soția și fiicele sale și pe care Elliot îl consideră tatăl pe care

nu l-a avut niciodată; și complicatul Julien (Patrick Hivon), care a revenit la școală pentru a se putea ține departe de alcool și își înșeală soția cu o prostituată, și de care Elliot nici nu vrea să audă.

Dolan e natural în rolul complicatului Elliot, dar e încă și mai sigur pe sine în examinarea unei familii disfuncționale care e pe cale să se destrame definitiv. Paleta cromatică ștersă aruncă o umbră sufocantă asupra personajelor deja damnate, iar muzica lui Hans Zimmer reverberază din fiecare colțșor al casei Larouche, adăugând tensiune la sentimentul că cel

mai rău scenariu posibil va deveni realitate. Secretele din trecut ies ușor, ușor la suprafață – trecerea de la naturalism la horror demonstrează că trauma poate avea efecte dăunătoare chiar și după ani buni. Primele două episoade, care se vor putea vedea mâine la TIFF.22 într-o proiecție unică, sunt un start intens, impresionant, o revenire binevenită din partea celui a anunțat că plănuiește să se retragă – poate totuși prea devreme.

► Vineri, 16 iunie, 12:30 / Cinema Florin Piersic ◀

► SMART 7 ◀

Nu uita să clipești

Emily Noejovich

Dacă sunteți curioși de tinere talente și povești de o profunzime rară, acest film este pentru voi. Debutul în lungmetraj al promițătoarei regizoare lituaniene Austėja Urbaitė se învârtă în jurul unui cuplu francez, Leon și Jacqueline, care vrea să adopte doi copii lituanieni, pe Rytis și Karolina. Din cauza barierelor lingvistice și spre consternarea ei ulterioară, Jacqueline angajează o studentă lituaniană vorbitoare de franceză, pe Gabriele, care ar putea servi ca traducător și interpret până când copiii învață limba noilor părinți.

Natura asimetrică a acestei relații este grăitoare, iar gestul aparent grijuliu își arată curând crăpăturile interioare. Pe măsură ce petrecem mai mult timp cu Jacqueline și Leon alături de Gabriele, devine evident că cei doi nu numai că nu sunt familiarizați cu cultura copiilor lor, dar nu arată nicio intenție de a afla ceva despre aceasta, fără să-și închipuie că acest lucru ar putea avea conotații negative. De ce s-ar chinui cuplul să învețe lituaniană când copiii mici pot învăța cu ușurință franceză? La urma urmei, copiii învață mai repede decât adulții, iar

franceza este o limbă mai des întâlnită decât lituaniana.

Conflictul îi permite lui Urbaitė să comenteze pe marginea prejudecăților implicite ale principiului pragmatic al utilității. Limbajul este arătat nu numai ca un instrument al scopului imediat, ci ca o cheie a lumii și chiar a sufletului. Familia mozaic ia cina afară când micuța Karolina începe să vorbească despre o prietenă adoptată care s-a mutat în Italia. Când i se cere să interpreteze, traducerea lui Gabriele distorsionează o parte a mesajului. Copiii împărtășesc apoi câteva bucăți din poveștile lor tragice de viață. De data aceasta Gabriele tace și, spre ușurarea ei, părinții adoptivi nu o mai întrebă. Jacqueline este doar supărată că fiica îi respinge brânza franțuzească.

Prin atitudinea părinților, condescendentă și prejudiciată, se manifestă o formă de „neocolonialism”. Printr-un micromediu apolitic, Urbaitė surprinde o ciocnire culturală între prejudecățile vest-europene despre vecinii săi estici, potrivit cărora lituanienii și rușii sunt, de exemplu, interschimbabili. La fel ca subiectul său, traducerea nu face dreptate titlului original al filmului. Mai bine tradus prin „prea aproape” (*Per Arti*), filmul este o privire sugestivă asupra narațiunilor stereotipice predominante care pătrund în înțelegerea multiculturalității.

► Joi, 15 iunie, 13:15 / Cercul Militar ◀

Creative Daring Socially committed Poetic Innovative Universal

Explore French films & TV programmes in all their diversity

UNIFRANCE.ORG

Nordic Focus in a nutshell

Nordic Focus came about after several intense months of watching over 100 films from the five countries.

Crăița Nanu

We sought out and saw everything new. In its first draft, Focus had a huge shortlist. There are titles that I'm still thinking about and regret the space was too limited to be able to pass them on to the public. All in all, Nordic films were giving out an interesting feeling of health, clarity and courage. I saw all genres, both hybridized and in their classic form, both with overwhelming production value and guerrilla-style films, made with friend, without a budget. I discovered a cinema that was equally concerned with itself and the viewer, which I found fabulous. A special category was the happy ending films. I don't think I've ever seen so many happy endings in my life as in the Nordic films. Endings that were not contrived, but thoroughly made and surprising, the kind that make feel like you've run a marathon and you deserve them. Even if it's not always the happy ending you expect or want.

Finally, each country was assigned five titles. Some also gravitated, thanks to Mihai Chirilov, towards the festival's competitions, but looking at each country individually, I tried to paint a current portrait of the cinematic offer through stylistically and thematically diverse titles, plus an old title, a necessary leap back in time to a point where the rules were different, the gaze was different.

From Sweden we brought *The Triangle of Sadness* back to the screen because the duel of quotes in which a drunken Russian "steals" the ship and proclaims himself captain deserves to be seen by as many people as possible, maybe we'll understand something from it. Three debuts from three completely different worlds were added: the dizzying hybrid *100 Seasons* (to be seen today at Arta) in which the director plays himself so spectacularly that the title was fast-tracked into the documentary competition. The documentary *What a Fantastic Machine*, the exhilarating foray into the history of the camera: from what the king said, to the future, with possibilities as endless as the universe. The show would have played in Bontida if it hadn't rained, but it will be on view once more under the open sky on Saturday at the Museum of Art. *Dogborn*, about difficult choices in a

pair of twins, with the sister played by a local rap singer in her first ever film role with an energy that goes way beyond the screen. Then *Hypermoon*, director Mia Enberg's latest documentary, delightful in its bravery, openness and stylistically bordering on poetry through images. And history became tipsy, shoulder to shoulder with the *Triangle...*, to the tune of a cine-concert with Icelandic artists who composed and performed during the screening of *The Phantom Carriage*.

Apolonia, *Apolonia* went to the top of the Danish charts not so much because of the IDFA award, but for that twist and register that turns a simple portrait documentary into a declaration of love for artists of all kinds. Otherwise, things were on the romp in various ways: the racist era in *Empire*, the emotional-ethnic-culinary colours and tugs in *Cake Dynasty*, the adorably infantilized parents set to the tune of Mama Loo by a filmmaker who set her mind to expose them both to us, as well as to their children in *Fathers and Mothers*. Plus, the minimalist exercise in couple dissection in *Superposition*, a debut that blends the twilight zone with film therapy. The icing on the cake being a film that is actually a state of being, Lars von Trier's debut, where it's painfully clear that the signs of what was to come were there from the start.

As for Norway, I selected the Cannes film *Sick of Me* for the story that doesn't shy away from going all the way to the end, but mainly for Kristine Kujath Thorp, the extremely versatile actress, who I've seen in many films that didn't make it into focus, and whose name I expect we'll remember well soon. Two major, unavoidable titles followed suit, both imprinted deeply in the local consciousness: *Let the River Flow*, a story about the indigenous Sami people, and *Munch's* complex portrait of the painter, which opened the Rotterdam festival. The debut *Sister*, *What Grows Where Land is Sick?* about the diary of a young woman who feels enormously and can't contain it was chosen because it imprints itself on the retina and stays there (it's showing again on Friday at Sapientia). So does the marvellous *A Human Position*, a delicate film, beautiful as Wes Anderson's Norway, if it

were to be, with an ending that moved a whole room one morning at the Cinema Victoria. The iconic horror *Lake of the Dead* was the natural choice. The past influences our present, whether we want it to or not.

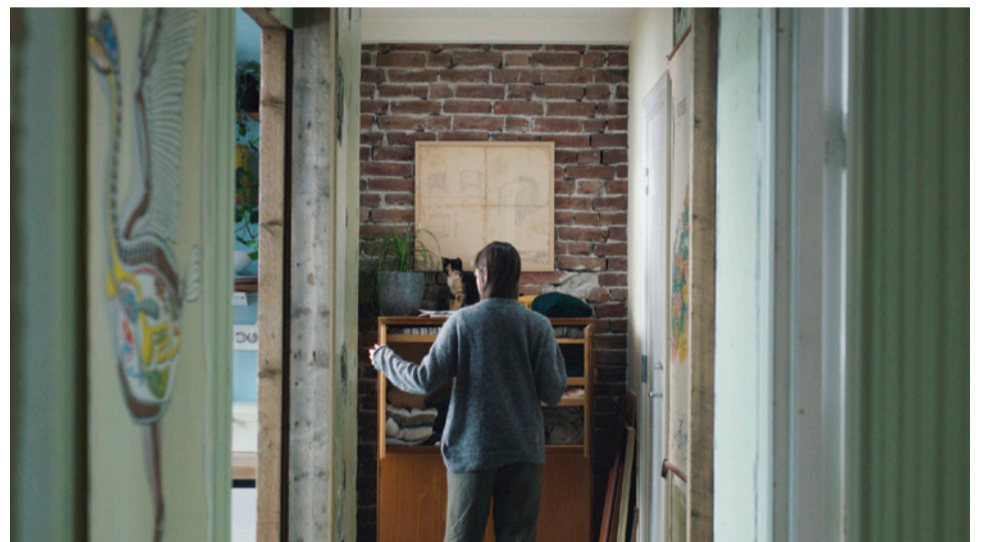
Iceland is present in all its glory. *Nordic Comfort* shows it, of course, during a snowstorm. But neither would it have lent itself otherwise to the demented adventure of anxious people stuck there between flights, the thing they fear most in the world. *Driving Mum* and *Letter from Helga* abound with wide, dizzying

Story, a cult film impeccable in its achievement and degree of discomfort.

And from Finland I chose love. *My Sailor, My Love*, a story about how everyone in this world has the right to be loved, something rarely presented with so much empathy. *Family Time*, a debut that went from Berlin straight into the Focus and the competition at the same time, talks about love and semblance in the midst of a close-knit family. *Four Little Adults*, a comedy of manners that takes itself very seriously when it comes up with polyamory as its resolution. *Hit Big*, a heist movie gone wrong that

Let the River Flow

A Human Position

shots. *Mum...* is in black and white, a comic dreamy road trip through the fjords in twilight. *Helga* abounds with natural colours, irresistible as the love that springs from the film. And *Mannvirki*, a veritable art installation on the screen in the form of a building, a huge organism that breathes rust and drips oil through a human heart hanging inside, echoes with acute questions of today's world: how much do we really give to nature? What are we taking in return? Human nature, this time in its most perverted form, is shown in *Murder*

focuses on a close-knit but incredibly dysfunctional family that you can't take your eyes off despite the smell of alcohol and vomit. *Compartment No. 6*, finally screened at Transilvania IFF, a touching story of love and acceptance on a gorgeous train ride through Russia (can still be watched on Friday in Floresti). And I couldn't resist the traumatically harsh naturalism of *The Earth is a Sinful Song*, a film that will remain a showcase of Finnish cinema. To be enjoyed only by the brave, obligatorily non-vegetarians at Sapientia on Friday. ■

Transilvania Pitch Stop at Transilvania IFF

Transilvania Pitch Stop aims to discover and support a special selection of feature film projects, provide training and a platform for presentation and networking for selected directors and producers.

Nițu Maria Cristiana

This year, Transilvania Pitch Stop comes to Transilvania IFF to offer an incredible opportunity for film professionals from Romania and Moldova to be part of a customized script development workshop and training to support their projects in a public pitch event with the participation

of potential international partners, as well as in individual one-on-one meetings.

Transilvania Pitch Stop is also hosting a competition, where film producers will present ten feature film projects in development. Their diversity is an important aspect that Transilvania Pitch Stop has taken into consideration in each of the 10

Foto: Nicu Cherciu

editions so far. This year, the collection of films stands out for the multicultural nature of the feature films and the diverse stories that are presented. The titles will be pitched to potential partners and funders on Wednesday, June 15, at the Transilvania International Film Festival in Cluj. Features

in development are from first- and second-time filmmakers from Bulgaria, Greece, Georgia, Hungary, Moldova, Serbia, Turkey and Ukraine. These include *Little Death*, the directorial debut of Greek director Efthimis Kosemund-Sanidis, *The Life We Never Had* by Bulgarian director Martin Markov and *The Circle* by Moldovan director Vareriu Andriuta.

"The quality of the script, the story, the director, the brief and the director's motivation for the project were important criteria for the selection," said Andra Gheorghiu, TPS coordinator.

Andra Gheorghiu says the novelties that TPS brings this year include the thematic diversity - we have dark comedy, dramas, crime films - as well as the variety of projects. This year, Andra Gheorghiu mentioned that, for the first time, pitch training sessions with Agathe Berman are being introduced, consisting of one-on-one sessions with producers to enrich and refine material and pitches. ■

Stephen Horne and Martin Pyne are channeling the voices of the dead at TIFF

Consemnat Bogdan-Andrei Lungu

Stephen Horne is an international leading silent film accompanist. Originally a pianist, he's experimenting and incorporating other instruments into his performances, sometimes simultaneously. Martin Pyne is a composer and improviser, mainly working with dancers and for silent films. His primary instruments are the vibraphone, drums, and other percussions. His work encompasses many styles, ranging from loose improvisation to regular song structures. You heard them playing yesterday at the cineconcert at Art Museum accompanying the movie *The Unknown* by Tod Browning.

How would you describe the relationship between music and film?

Martin Pyne: I think in terms of accompanying a silent film, both of us would see it as a collaboration with these artists of the past. You're trying to work together to bring that film to life, so it ceases being an artifact of the past, it becomes a living thing now. So, you're trying to honor the intentions of the filmmaker, who obviously can't speak to you and say "No, don't do that". You're going to approach it with a certain degree of sensitivity, but also still be bold as an artist.

Stephen: I think, the way I define it, is not so much as a collaboration because obviously, that's a thing that's fixed in the past. I think it should be collaborative, but when it's at its best I feel as though we're mediums. Mediums in the sense of spiritual mediums. You have these dead voices; you have the audience who are almost the relatives of the dead. And we are, hopefully, channeling the voices to the audience but through music. That's the ideal. But it doesn't always happen.

Does it ever get difficult to channel the voices of the dead?

Martin Pyne: Each film is different. An approach you've taken with one film which worked great might be "Oh, that's

Foto: Andrei Micuta

I feel as though we're mediums. ... And we are, hopefully, channeling the voices to the audience but through music. That's the ideal. But it doesn't always happen.

no good" with another one. You have to look at the film, hopefully, you've seen it before, and talk about it and discuss it and decide how you're going to work with this. **Stephen Horne:** Everything is variable, and the variables are a multitude. The variables could be not catching your plane, so I arrive just before the show, or I got plenty of time and lots of preparations. You're sort of adapting the approach according to the film. I think my principle is to try to honor the intentions with which the film was made, and that doesn't mean you have to play the music that would have accompanied it when the film was made. Like tonight's film is quite radical, strange,

sometimes, I am sitting at home watching some television and I am quite annoyed because I am noticing the music and analyzing it. So yeah, I don't think they should necessarily fixate on the music.

Stephen Horne: I don't think there's a should about it. I don't think people are necessarily aware of the extent to which music is affecting their impression of the film. In silent films, sometimes, not as a player, but as an audience member I heard people talk about seeing a film twice saying that one time they really loved it, and another time they didn't get it. I bet it was the music. But they were just not aware that it was the music that made the difference. ■

► ROMANIAN FILM DAYS ◀

Another Lottery Ticket

Arabella-Angelina Cumpănă

"Out of misery comes wealth" is the slogan around which Paul Negoescu weaves the entire action in his long-awaited screening, *Another Lottery Ticket*, which will have its world premiere at Transilvania IFF.23, in the presence of the protagonists and the director. Although it has been repeatedly claimed that the new film would be a sequel to one of the most important audience successes in Romanian independent cinema, *Two Lottery Tickets* (2016), Negoescu refutes these speculations. In his interview for "Zile și nopți", he says he produced the film for it to be seen independently of the previous screening, finding "the balance between the new and the familiar, the right balance for a sequel".

Borrowing from Caragiale's typical situation comedy, Negoescu sets the action in contemporary rural Romania, where life oscillates between two extremes, just like gambling. The proximity of winning is as real, palpable, and imminent as the proximity of losing. Winning is eagerly grasped by Negoescu's characters, who are swallowed up in a cryptocurrency mining race in which the final prize is 300 blockchains, the equivalent of €6 million.

However, on their way to glory, Sile, Daniel and Pompiliu lose their luck. In a bout of despair, they accidentally call on the services of witches who tell them in a deeply prophetic voice that "out of wealth comes misery". What does this mean? In short, the dump where the USB stick on which the cryptocurrencies were stored got lost. The perambulations chain themselves into what will articulate as a burlesque adventure that, beyond the comic nuances, leaves room for meditation. If, at the beginning, the three yearn for material gain, towards the end they come to terms with the impossibility of obtaining it. Wanting something beyond the possibility of having it is the condition of modern man who is in constant search of affluence. Incidentally or not, this is also the condition of the Romanian, who always seems to waver between too much and too little. As Negoescu says: "The world where the film takes place is, by chance, Romania, because we are Romanians, but if we were Bulgarians, it would take place in Bulgaria or in any country I would be in".

Dragoș Bucur, Dorian Boguță, Alexandru Papadopol, Ilona Brezoianu and

Rodica Lazăr are some of the names of the contemporary film scene that we will find in this production and who, with their virtuoso acting, will ensure the audience's immersion in the comic universe of the characters.

"It's always been luck rather than talent, and I've always been curious about the percentage of luck and the percenta-

ge of talent in the film's success." Without a doubt, what Negoescu is doing in his new film *Another Lottery Ticket* is to mix the two ingredients that result in another successful production that the director has accustomed us to.

► Thursday, June 15, 21:45 / Piața Unirii ◀

► ZILELE FILMULUI ROMÂNESC ◀

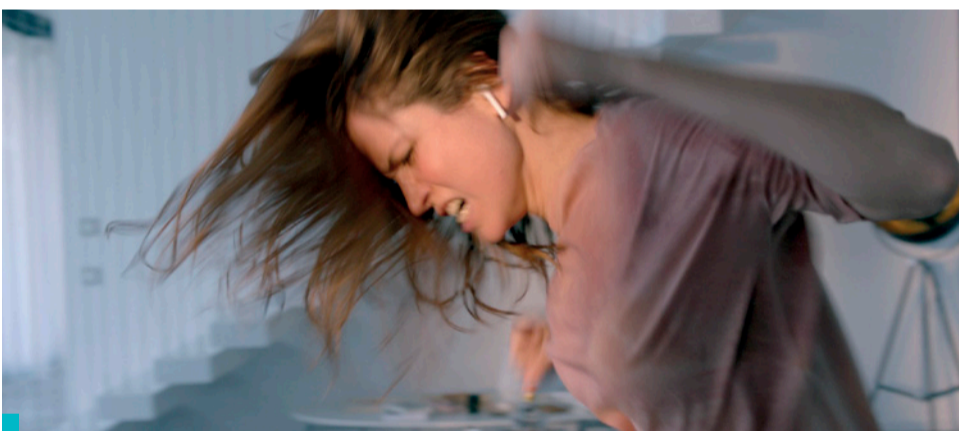
Boss

Șerban Mark Pop

Bucureștiul devine un adevărat labirint neo-noir în *Boss*, iar Bogdan (Laurențiu Bănescu), șofer de ambulanță și participant la un jaf periculos, trebuie să-l navigheze, căutând persoana care l-a trădat. Cel mai nou film al regizorului Bogdan Mirică, cunoscut pentru serialul *Umbre* (2014-2019) și *Câini* (2016), marchează o lărgire a orizonturilor filmului de gen românesc. Mirică își urmărește propriile umbre și trasează un *thriller noir* urban printr-un spațiu clausturat și mereu periculos, cu vagi tente de neon a *la Blade Runner* (1984). Spațiul se construiește pe fondul unui vizual foarte bine controlat, iar muzica – și ea amintind de *Blade Runner* – aduce tensiune cât pentru încă două filme. Până și în puținele momente în care vizualul este *gauche*, precum un *dutch angle* în primele cinci-zece minute ale filmului, dar care nu apare mai apoi ca laitmotiv, ci doar ca artificiu, muzica lui Marius Leftăraș reușește să dea momentului gravitatea necesară pentru a nu cădea în patetic. Când vizualul este bine moderat, însă, *Boss* creează o atmosferă de mare efect. Atmosfera în cauză alternează între momente puternic estetizate (și ghidate de o viziune distinctă) și convenții tipice unui *neo-noir*. Împreună, acestea păstrează un balans al incertitudinii numai bun pentru a crea tensiune pe

întreaga durată, chiar dacă Bogdan Mirică ezită (voit?) să o elibereze prin momente puternice de acțiune. În schimb, regizorul optează pentru un studiu al paranoiei și o demistificare a protagonistului tipic unui astfel de film. Protagonistul este departe de a fi șoferul frumușel, criminal și cu o inimă de aur din filme precum *Drive* (2011), ci mai degrabă un pește pe uscat, încercând să navigheze lumea criminalității fără a fi consumat cu totul sau a-și pune în pericol relația cu Carla (Ioana Bugarin). Această relație este și ea decupată direct dintr-un imaginar *neo-noir sci-fi* în puternic contrast cu restul lumii realiste a lui Mirică. Pe când Bogdan trăiește într-o casă veche bucureșteană și face parte din clasa muncitoare, făcând ture de noapte drept ambulanțier, Carla trăiește într-un apartament scump, plin de manechine și neoaie tip *cyberpunk*, iar relația lor toxică ulei-apă e un mod bun de a răsturna convenția de *femme fatale* fără a o distruge cu totul. Mirică surprinde o femeie dintr-o lume diferită, aproape livrescă, periculoasă mai mult pentru că implică depășirea condiției protagonistului și implicarea sa emoțională – o provocare mai mare decât orice bătaie sau urmărire a poliției. Atunci când ea nu este în jur, însă, Bogdan Mirică oferă același dialog realist, care implică tacit un pericol mai lăptos, conturând poate cel mai stilizat *thriller* românesc de mult timp încoace.

► **Joi, 15 iunie, ora 20.45 / Cercul Militar** ◀

► ZIUA MAGHIARĂ ◀

Gemenele

Andrea Marton

Prezentând aceeași poveste din două perspective complet diferite, *Gemenele* (*Not a Thing*, 2022) în regia lui Fanni Szilágyi este un lungmetraj promițător cu un scenariu incredibil de rafinat semnat de Zsófi Lányi, proiectat pentru prima dată la New York Film Week. Aici Natasa Stork, în rolul gemenelor Adél și Éva, a primit premiul binemeritat pentru cea mai bună actriță într-o dublă interpretare. Adél și Éva sunt o pereche complicată de gemeni. Ambele în floarea vieții, cele două gemene sunt identice doar în aspect, în timp ce în oricare alt aspect viețile lor sunt complet opuse. Și totuși cele două vor afla în curând că mai au un lucru în comun: sentimente profunde de iubire față de același bărbat, Ákos. Filmul debutează cu perspectiva lui Adél, doctor radiolog devotat carierei, care își petrece viața de zi cu zi în spital, iar nopțile jucându-se într-o lume online de căutări eroice fantastice. Trăind în umbra surorii sale, Adél duce o viață umilă, iar singurele ei reușite se reduc la câștigarea

unui loc de muncă în străinătate și întâlnirea lui Ákos, un macaragiu, pentru care tânăra ajunge să aibă sentimente cât se poate de reale. Éva, pe de altă parte, trăiește în aparență o viață perfectă. Căsătorită cu un om important de afaceri, ea a devenit de scurt timp mamă, însă după cum se poate vedea din scena botezului, pare a fi distanțată de noua realitate în care trăiește: în timp ce toată lumea se uită la micul bebeluș, Éva mestecă gumă, iar ochii ei parcurg detaliile pereților bisericii. Această detașare se explică prin prototipul familiei perfecte, care ascunde în spatele unei imagini ideale o realitate complet opusă. Neglijată de propriul soț, Éva se îndrăgostește și ea de Ákos, care îi sare adesea în ajutor. Punctul de vedere al filmului trece de la o geamă la alta, realizând un joc de oglinzi cu o abilitate narativă și de montaj formidabile. Filmat în note de gri întrerupte de lumina puternică a zilei și de întunericul profund al nopții, punerea în scenă este presărată cu o multitudine de mici detalii vizuale și simbolice: dialogul cu un copac, un curcubeu pe marginea unui coș de gunoi, cântece de război mongoliene în sufragerie.

► **Joi, 15 iunie, ora 12:30 / Universitatea Sapientia** ◀

Stephen Horne și Martin Pyne invocă spiritele la TIFF

INTEROGATIF

consemnat de Bogdan-Andrei Lungu

Credit foto: Andrei Micuta

Stephen Horne este acompaniator de film mut recunoscut pe plan internațional. Pianist la origine, experimentează și integrează și alte instrumente în spectacolele sale, uneori simultan. Martin Pyne este compozitor și artist de improvizație, lucrând în principal cu dansatori și pentru filme mute. Instrumentele sale principale sunt vibrafonul, tobele și alte instrumente de percuție. Lucrările sale cuprind mai multe stiluri, de la improvizării libere la structuri ritmice. I-ați auzit cântând ieri la cine-concertul de la Muzeul de Artă care a însoțit filmul *The Unknown* de Tod Browning.

Am impresia că suntem clarvăzători... Iar noi, sperăm, transmitem aceste voci către public, dar prin muzică. Acesta este idealul. Dar nu se întâmplă întotdeauna.

Cum ați descrie relația dintre muzică și film?

Martin Pyne: Cred că, în ceea ce privește acompaniamentul unui film mut, amândoi am vedea acest lucru ca pe o colaborare cu acești artiști din trecut. Încerci să lucrezi împreună cu ei pentru a da viață aceluia film, astfel încât să nu mai fie un artefact al trecutului, ci să devină ceva viu. Așadar, încerci să onorezi intențiile regizorului, care, evident, nu poate vorbi cu tine și să-ți spună „Nu, nu face asta”. O să abordezi filmul cu un anumit nivel de sensibilitate, dar să fii în același timp îndrăzneț ca artist.

Stephen Horne: Cred că, așa cum îl definesc eu, nu este atât de mult o colaborare, pentru că, evident, este ceva de domeniul trecutului. Cred că ar trebui să fie colaborativ, dar atunci când este cel mai bine, am impresia că suntem clarvăzători. Clarvăzători în sensul spiritual. Sunt aceste voci ale unor oameni morți; și avem spectatorii care sunt aproape rudele celor morți. Iar noi, sperăm, transmitem aceste voci către public, dar prin muzică. Acesta este idealul. Dar nu se întâmplă întotdeauna.

Poate fi vreodată dificil să fii un canal de comunicare pentru vocile celor care nu mai sunt?

Martin Pyne: Fiecare film este diferit. O abordare pe care ai adoptat-o la un film și care a funcționat foarte bine poate fi ceva gen „n-are nicio treabă” la un alt film. Trebuie să te uiți la film, e de dorit să-l fi văzut înainte, să vorbești despre el, să discuți despre el și să decizi cum vei lucra.

Stephen Horne: Totul este variabil, iar variabilele sunt o multitudine. Variabilele ar putea fi faptul că nu am prins avionul, așa că ajung chiar înainte de spectacol,

sau că am timp suficient și multe pregătiri. Într-un fel, îți adaptezi abordarea în funcție de film. Cred că principiul meu este să încerc să onorez intențiile cu care a fost realizat filmul, iar asta nu înseamnă că trebuie să cântăm muzica ce l-ar fi acompaniat atunci când a fost realizat filmul. De exemplu, filmul din această seară este destul de radical, ciudat și straniu. Așadar, cred că este legitim să cântăm o muzică radicală și ciudată, care poate că nu a fost auzită când a fost difuzată pentru prima dată, dar care este în spiritul filmului.

Ar trebui ca publicul să acorde mai multă atenție muzicii dintr-un film?

Martin Pyne: Este interesant, nu-i așa? Nu cred că ar trebui neapărat să fie mai atenți, dar îi afectează. Uneori îi afectează fără ca ei să-și dea seama de acest lucru. Ca muzician, uneori când stau acasă și mă uit la televizor sunt destul de enervat pentru că observ muzica și încep să o analizez. Așa că da, nu cred că ar trebui să se concentreze neapărat pe muzică.

Stephen Horne: Nu cred că e un „trebuie”. Nu cred că oamenii sunt neapărat conștienți de măsura în care muzica le afectează impresia pe care o au despre film. În filmele mute, uneori, nu ca muzician, ci ca spectator, am auzit oameni vorbind despre faptul că au văzut un film de două ori și că o dată le-a plăcut foarte mult, iar altă dată nu l-au înțeles. Pun pariu că era vorba de muzică. Dar ei nu erau conștienți că muzica era cea care producea diferența. ■